CENA NUMERU 50 GR OPŁATA POCZTOWA UISZCZONA GOTÓWKĄ

Rok V. Kraków, dnia 1 września 1938 r. Nr. 9.

PRZEGLĄD SAMORZĄDOWY

MIESIĘCZNIK POŚWIĘCONY ZAGADNIENIOM ADMINISTRACYJNYM, GOSPODARCZYM I SPOŁECZNYM

TREŚĆ:

NAKŁADEM INSTYTUTU ADMINISTRACYJNO-GOSPODARCZEGO W KRAKOWIE.
WYKONANO W DRUKARNI „ORBIS“, KRAKÓW-DĘBNIKI, UL. BARSKA 41.

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI MIASTA KRAKOWA W KRAKOWIE

ROK ZAŁOŻENIA 1866.

ROK ZAŁOŻENIA 1866.

UL. SZPITALNA 15.

ODDZIAŁ: PODGÓRZE,
ul. Józefińska 18

Przyjmuje wkłady:

na książeczki oszczędnościowe (na okaziciela lub imienne) od zł 1'—

Na rachunki czekowe (bez prowizji i opłat manipulacyjnych)

Oprocentowanie dzienne.

Kapitalizacja półroczna.

Za wkłady i ich oprocentowanie ręczy Gmina miasta Krakowa całym swoim majątkiem.

Wkładów Zł 62,000.000.

Wkładców 82.000.

PRZEGLĄD SAMORZĄDOWY

MIESIĘCZNIK

POŚWIĘCONY ZAGADNIENIOM ADMINISTRACYJNYM, GOSPODARCZYM I SPOŁECZNYM

PRENUMERATA:

ROCZNA 6 ZŁOTYCH

PÓŁROCZNA 3 ZŁOTE

KWARTALNA 1 ZŁ. 50 GR.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA KRAKÓW

UL. KAPUCYŃSKA L. 2. TEL. NR. 112-50.

KONTO CZEKOWE P. K. O. Nr. 405.046.

REDAKCJA CZYNNA WE ŚRODY OD G. 18–19.

NACZELNY REDAKTOR PRZYJMUJE W PIĄTKI OD GODZINY 19 - 20.

NADESŁANYCH RĘKOPISÓW REDAKCJA NIE ZWRACA.

CENY OGŁOSZEŃ

CAŁA STRONA 100 ZŁ, 1/2 STRONY 50 ZŁ, 1/4 STRONY 30 ZŁ, 1/8 STRONY 20 ZŁ. W TEKŚCIE O 20% DROŻEJ. PUBLIKACJE BILANSÓW O 50% DROŻSZE.

ROK V. KRAKÓW, DNIA 1 WRZEŚNIA 1938. NR. 9.

KOMITET REDAKCYJNY: DR. STANISŁAW ALBERTI, Starosta; RYSZARD ANDRUSZKIEWICZ, Inspektor Woj. Zw. Sam.; WITOLD CHMARZYŃSKI, Insp. zw. samorz. U. W. Tarnopolskiego; DR. JAN GRABOWSKI, Naczelnik Wydziału Magistratu; DR. KONSTANTY GRZYBOWSKI, MGR. STANISŁAW HERGET, Dyrektor Zarządu m. Krakowa; WINCENTY HYLA, poseł; WŁADYSŁAW KABACIŃSKI, Nacz. Wydz. Kuratorium; EDWARD KLESZCZYŃSKI, Prezes Izby Roln. i M. T. R-u; DR. STANISŁAW KLIMECKI, Wiceprezydent miasta Krakowa; STANISŁAW KOCHANOWSKI, Dyrektor Pow. Kasy Kom.; DR. KAZIMIERZ KUMANIECKI, b. Min., Prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego; DR. JERZY LANGROD, Prof. U. J.; DR. ZYGMUNT LEŚNODORSKI Prof. I. A. G.; DR. MACIEJ ŁACH, Starosta; DR. MIECZYSŁAW ŁĘCKI, Starosta; DR. JÓZEF MACKO, Nacz. Wydz. Woj.; LUDWIK OSIECKI, Nacz. Wydz. Sam. Woj.; DR. KAZIMIERZ OSTROWSKI; Mgr JÓZEF PRZETOCKI; JAN SKRZYPEK, Prezes O. T. R., członek Wydz. Woj.; DR. INŻ. JAN SONDEL; DR. SZCZĘSNY WACHHOLZ, Prof. U. J.; DR. WŁADYSŁAW WNĘK, Starosta; DR. TADEUSZ WRONIEWICZ, Dyr. Instyt. Adm. Gosp.; Dyr. DR. KAZIMIERZ ZAŁUSKI.

NACZELNY REDAKTOR LUDWIK OSIECKI.

MGR JÓZEF PRZETOCKI.

Problem inwestycji w Centralnym Okręgu Przemysłowym.

W artykule p. t. „Problem finansów samorządowych w centralnym okręgu przemysłowym" (Samorząd, 1937 nr. 49) przewidywałem, że inwestycje samorządowe w C. O. P. będą finansowane przez Fundusz Pracy w celu zatrudnienia robotników, którzy budują fabryki, a których budujące się fabryki nie będą mogły zatrudnić, jako że do ruchu potrzeba mniej ludzi niż do budowy, a ponadto tylko nieliczni spośród robotników zajętych przy budowie fabryk mają kwalifikacje wymagane przez fabryki. Wbrew tym przewidywaniom uruchomiono specjalne kredyty obligacyjne na inwestycje samorządowe w C. O. P., aktualizując przez to problem tych inwestycji.

Skutki tego posunięcia będą zależały przede wszystkim od terminu rozpoczęcia robót, w szczególności zaś, czy przy robotach samorządowych będą zatrudnieni robotnicy, którzy przestali pracować przy budowie fabryk, czy inni. W tym drugim wypadku nastąpi zwiększenie ilości robotników zajętych przy budowie C. O. P., co utrudni demobilizację robotników po ukończeniu budowy fabryk. Dlatego, zdaniem moim, należałoby dążyć do uzgodnienia terminu rozpoczęcia robót samorządowych z terminem ukończenia budowy fabryk. Niewątpliwie projektowane inwestycje są bardzo potrzebne, nie mniej z dwojga złego wybrałbym raczej odroczenie wykonania inwestycyj samorządowych, niż utrudnienie rozwiązania w przyszłości problemu bezrobocia w C. O. P., które jak wszędzie spadnie przede wszystkim na barki samorządu.

Obok zagadnienia terminu rozpoczęcia robót wysuwa się problem zdolności kredytowej zainteresowanych związków samorządowych. W sprawie tej można i trzeba ustalić fakt, że obecna zdolność kredytowa zainteresowanych związków samorządowych, t. j. możność zabezpieczenia obsługi nowych długów z dotychczasowych budżetów, równa się niemal zeru. Obsługa nowych zobowiązań może zatem być zabezpieczona tylko z dochodów nowych. Mogą je dać albo zwiększenie wpływów podatkowych z powodu uprzemysłowienia terenu, albo dochody przedsiębiorstw i zakładów mniej lub więcej bezpośrednio rentownych. Zwiększenie wpływów podatkowych

jest na razie jeszcze niewiadomą. Następnie liczyć się trzeba z faktem, że równolegle z rozwojem przemysłu będą zwiększały się wydatki zwyczajne na drogi, utrzymanie szkół, służbę zdrowia, opiekę społeczną i inne. Wydatki te mogą nawet zwiększać się szybciej niż wzrost dochodów. Uzasadnia to ostrożność zainteresowanych związków samorządowych w zaciąganiu zobowiązań na cele bezpośrednio nierentowne, przynajmniej do czasu ustalenia wysokości wpływów podatkowych od większych zakładów przemysłowych. Ostrożność ta jest wskazana zwłaszcza przy zaciąganiu stosunkowo drogiego jeszcze kredytu obligacyjnego, który powinien być z zasady przeznaczony na inwestycje choćby tylko częściowo bezpośrednio rentowne.

Tak się składa, że jednocześnie inwestycje rentowne są w C. O. P. potrzebne i to bardzo. Na pierwszy plan wysuwają się tu inwestycje aprowizacyjne, rzeźnie i chłodnie, gdyż obecnie istniejące stare rzeźnie nowym potrzebom i wymogom nie odpowiadają, a chłodni przeważnie nie ma w ogóle. Konieczną też jest budowa wodociągów. Co do tej ostatniej inwestycji oświadczyłbym się za stopniowym wykonywaniem robót ograniczając się na razie do robót najpilniejszych. Rozbudowa wodociągu powinna następnie dokonywać się stopniowo przy pomocy kredytów Funduszu Pracy.

Przy ocenie stopnia rentowności powyższych inwestycyj trzeba wziąć pod uwagę, że wybudowanie nowej rzeźni zwiększy jedynie wpływ opłat dotychczas pobieranych w starej rzeźni, oraz, że na 1 metr bieżący sieci wodociągowej wypadnie na razie stosunkowo niewielka ilość kubatury mieszkań, wreszcie, że inwestycje będą robione na wyrost, nie będą one zatem na razie w pełni wykorzystane. Można zatem mówić tylko o dość ograniczonej rentowności omawianych inwestycyj. Uzasadnia to złagodzenie warunku pożyczek obligacyjnych na te inwestycje o uruchomione jednocześnie długoterminowe pożyczki bezprocentowe z Komunalnego Funduszu Pożyczkowo-Zapomogowego w wysokości straty na kursie pożyczek obligacyjnych.

Odrębne zagadnienie stanowią inwestycje elektrowniane. Są to inwestycje rentowne. Chodziłoby o to, aby przy zmianie źródła dostawy prądu gminy mogły utrzymać lub otrzymać prawo rozdziału prądu. Zwiększenie dochodu z tego źródła wzmocniłoby podstawy finansowe gmin umożliwiając im spełnienie ciążących na nich zadań. Byłoby to wprost konieczne zwłaszcza w tym wypadku, jeżeli by związki samorządowe nie mogły liczyć, przynajmniej w okresie podatkowych ulg inwestycyjnych na poważniejsze wpływy podatkowe od większych zakładów przemysłowych, bo przecież związki samorządowe muszą wreszcie skąd czerpać środki na pokrycie zwiększających się obowiązków.

O wiele dłuższa jest lista inwestycyj nierentownych, przeważnie bardzo pilnych a należących do zakresu działania samorządu terytorialnego.

Jedną z tych inwestycyj są drogi.

Kredyt obligacyjny jest na budowę dróg za drogi. W żadnym wypadku nie powinno się tego kredytu przeznaczyć na budowę szutruwek, a tym mniej na naprawę dróg zniszczonych przez masowy przewóz materiałów budowlanych. Naprawa dróg zniszczonych przez te przewozy powinna być wykonana za pieniądze, które budujące się fabryki winny zapłacić za nadmierne zużycie dróg zgodnie z art. 23 ustawy drogowej z dnia 6. XII. 1920 o budowie o utrzymaniu dróg publicznych. Na wydatki drogowe, które związki samorządowe będą musiały uskutecznić ze środków własnych, trzebaby uruchomić specjalne kredyty ulgowe.

Nie mniejszą bolączką jest budowa szkół. Inwestycje te bezpośrednio jedynie zwiększają wydatki zwyczajne o koszty utrzymania nowej szkoły. Budowanie szkół z kredytu obligacyjnego przez słabe finansowo związki samorządowe w C. O. P. może spowodować impas finansowy tych związków. Trzeba więc pomyśleć o sfinansowaniu tego budownictwa w inny sposób. Co najmniej częściowo winni przyczynić się do budowy inwestytorzy C. O. P. Ewentualny kredyt na ten cel dla związków samorządowych powinien być także kredytem ulgowym.

W zakresie zdrowia publicznego na terenie powiatów C. O. P. województwa krakowskiego aktualne jest na razie tylko uruchomienie ośrodka zdrowia w Mielcu ze szpitalikiem na 20 łóżek, na co słaby finansowo powiatowy związek samorządowy mielecki powinien otrzymać częściowo zapomogę, a częściowo dogodną pożyczkę.

Między innymi usiłuje się samorząd terytorialny zainteresować budową domów mieszkalnych dla robotników. Sprawa tego budownictwa stanowi problem wymagający osobnego omówienia, co też zamierzam uczynić później. Na razie poprzestaję na oświadczeniu się za budową domów robotniczych przez fabryki.

Mimo szczupłych podstaw finansowych i braku danych o przyszłych dochodach związki samo-

rządowe nie tylko reagują na wyłaniające się potrzeby ogólne, lecz starają się zabezpieczyć także potrzeby specjalne. Jako przykład może posłużyć inicjatywa powiatowego związku samorządowego dębickiego wybudowania szkoły mechaniczno-ślusarskiej, którąby przysposobiła ludność miejscową do pracy w zakładach przemysłowych.

Rozważany jest także projekt budowy szkoły rolniczej ogrodniczo-warzywniczej w Mielcu.

Zaznaczam, że przy omawianiu inwestycyj konkretnych ograniczam się do terenu województwa krakowskiego, który znam.

Z dokonanego bynajmniej nie wyczerpującego wyliczenia samorządowych potrzeb inwestycyjnych w C. O. P. wynika, że potrzeb tych jest dużo i co najważniejsze potrzeby te domagają się prawie jednoczesnego zaspokojenia. Na zaspokojenie tych potrzeb zainteresowane związki samorządowe nie tylko nie posiadają prawie żadnych środków własnych, lecz także nie mogą zabezpieczyć obsługi znaczniejszych zobowiązań, zwłaszcza wyżej oprocentowanych. Uzasadnia to obok konieczności omówionego wyżej współudziału inwestytorów w pokrywaniu niektórych wydatków (drogowych, szkolnych), konieczność zmobilizowania na inwestycje samorządowe kredytów specjalnych np. z Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, na chłodnictwo i t. p.

W związku z problemem inwestycyj samorządowych w C. O. P. trzeba także zainteresować się sprawą personalną. Wiele małych miast, których gospodarka była dotychczas nastawiona na spokojne bytowanie będzie musiało podjąć wielkie roboty inwestycyjne na znaczne kwoty. Trzeba zbadać, czy personel tych gmin jest zdolny do wykonania tych prac i do ekonomicznego zużycia funduszów inwestycyjnych. O ile nasuną się wątpliwości lepiej będzie zdecydować się na wydatek na odpowiedniego pracownika dla wzmocnienia obsady danego związku, niż ryzykować straty, zapewne o wiele większe.

Na ogół panuje przekonanie, że związki samorządowe powinny były być zorientowane o czekających je zadaniach wcześniej. Umożliwiłoby im to spokojne przemyślenie i przygotowanie planów robót. Plany te są obecnie pospiesznie przygotowywane lub aktualizowane. Pośpiech jednak nie powinien nigdy odbywać się kosztem staranności w przygotowywaniu planów. Raczej zacząć później a dobrze przygotować — stracony czas nadrobi się następnie przy budowie, bo dobrze przygotowana pójdzie szybko.

I jeszcze jedna uwaga nie wygradzać czynnika obywatelskiego! Wszystkie projekty robót winny być uchwalone przez organy ustrojowe związków samorządowych i to nie na rozkaz, lecz z przekonania. Trzeba wyzbyć się ambicji uszczęśliwiania terenu gotowymi inwestycjami. Czynnik obywatelski powinien być i czuć się współtwórcą dokonywanych robót.

Uwagi moje uważam jedynie za podstawę do dyskusji o inwestycjach samorządowych w C. O. P. Chciałem zwrócić uwagę na pewne okoliczności, które powinny być także rozważone przy ustalaniu planu inwestycyj samorządowych w C. O. P.

Najważniejszymi z nich są:

1) zagadnienie uzgodnienia terminów robót samorządowych z terminami budowy zakładów przemysłowych,

2) zagadnienie zdolności kredytowej związków samorządowych w C. O. P.

Wskazując na konieczność uzgodnienia terminów robót samorządowych z terminami robót nad budową fabryk, nie wykluczam możliwości jednoczesnego wykonywania tych robót, jeżeli inwestycje samorządowe uznane zostaną za pilne lub istnieje projekt zatrudnienia robotników w C. O. P. na czas dłuższy, względnie przesunięcia ich po budowie fabryk do innych robót (budowa kanału węglowego). Decyzję w tej sprawie mogą i powinny powziąć władze centralne.

Na konieczność zaciągania zobowiązań przez związki samorządowe w C. O. P. tylko w ramach zdolności kredytowej zwróciło uwagę Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, co zobowiązuje samorządowców do zastanowienia się nad rozmiarami tej zdolności. Rozmiary te mogą być i są oceniane różnie — przez związki samorządowe na ogół ostrożnie — być może za ostrożnie. Byłoby bardzo pożądanym zorientowanie związków samorządowych kiedy i na jakie dochody mogą liczyć od budujących się większych zakładów przemysłowych, by mogły obliczyć swoją przyszłą zdolność płatniczą. Oczywiście może być mowa tylko o bardzo ogólnej orientacji, nie można bowiem obecnie żądać cyfr ścisłych.

Opowiadając się za ostrożnym ocenianiem tej przyszłej zdolności kredytowej, nie wykluczam dopuszczenia pewnego ryzyka. Przy ocenie przyszłych możliwości rozwojowych jest ono nieuniknione. Z dwojga złego oświadczyłbym się jednak raczej za narażeniem się na niebezpieczeństwo pomyłki, niż na zarzut spóźnionego zaspokojania potrzeb.

W rozmowach z przedstawicielami związków samorządowych w C. O. P. stwierdziłem duże zro-

zumienie roli jaka związkom tym przypadła w C. O. P. Samorządy w C. O. P. widzą ogrom potrzeb stworzonych przez budowę C. O. P. i chcą je stopniowo zaspokajać. Chcą jednak jednocześnie być solidnymi kontrahentami banków dających pożyczki. Wyjaśnienie poruszonych przeze mnie okoliczności znacznie by im uzgodnienie tych obowiązków ułatwiło.

RÓG FRANCISZEK.

Zagadnienie radiofonizacji wsi.

Któż z działaczy samorządowych i społecznych, pracujących na niwie wiejskiej nie dąży do zradiofonizowania wsi? Niestety wyniki usiłowań w kierunku urzeczywistnienia tego celu nie są zadawalające. Przyrost abonentów radiowych na wsi odbywa się stanowczo za wolno. Aby radiofonizację wsi przyspieszyć powinniśmy się zastanowić nad przeszkodami i trudnościami, w radiofonizowaniu wsi oraz obmyśleć sposoby ich usunięcia. Byłby nam w tym pomocny głos tych, którzy już dokonali tego „cudu zradiofonizowania wsi" i o głos ten na łamach prasy samorządowej prosimy.

Przeszkód tych jest bardzo wiele, a usunięcie ich w małej tylko mierze jest zależne od nas i ludności, daleko więcej jest do zrobienia poza sferą możliwości wsi.

Jak zwykle, na czoło zagadnień wysuwa się sprawa finansowa. Złotówka na wsi to bardzo łakomy owoc. Sama opłata abonamentowa przy odbiornikach kryształkowych (1 zł miesięcznie) nie jest zbyt wysoka, jednak 3 zł miesięcznej opłaty przy odbiorniku głośnikowym na wsi to już za wiele. Gdy przed około 6 laty depresja gospodarcza poczęła ogarniać wieś, masowo poczynano wypowiadać, słaby jeszcze wówczas liczebnie, abonament radiowy. Skoro w kilka lat później obniżono opłatę dla wsi na 1 zł miesięcznie liczba radioabonentów na wsi wzrosła, a obniżka dała w rezultacie dochód nadspodziewany. Dochód z opłat abonamentowych od wieśniaków nie jest następnie sam w sobie celem, korzyścią niepomierną jest światły włościanin, który dzięki radiu, co dociera wszędzie tam, gdzie nie może dotrzeć nawet szkoła, zdobył wiele wiadomości i usłyszał wiele pożytecznych wiadomości.

Te pozafinansowe korzyści z radiofonizacji wsi są dziś powszechnie uznawane, to też popierają ją dziś najwyższe czynniki państwowe. Ostatnio Pan Premier Sławoj Składkowski jako Minister Spraw Wewnętrznych w okólniku z dnia 27 maja b. r. zachęca do przyśpieszenia radiofonizacji kraju i wskazuje na doniosłą rolę radia, jako czynnika postępu kulturalnego oraz wychowania obywatelskiego, jak również czynnika o doniosłym znaczeniu z punktu widzenia obrony kraju i propagandy poczynań państwowych. Przyspieszenie tempa radiofonizacji wsi winno być także naturalną konsekwencją tez Rady Naczelnej O. Z. N. w sprawie podniesienia kultury wsi, jako że radio jest tej kultury najlepszym propagatorem. Zarówno przeto doświadczenia poczynione z obniżką abonamentu radiowego w latach ubiegłych jak i rosnące zrozumienie wielkiej misji, którą radio ma spełnić na wsi przemawiają za dalszą obniżką opłaty abonamentowej dla wsi.

Opłatę abonamentową dla wsi należy obniżyć do 50 groszy od odbiornika kryształkowego i co najwyżej do 1 zł dla odbiorników głośnikowych.

Nie mniej ważnym zagadnieniem jest postulat dostarczenia wsi możliwie taniego sprzętu radiowego.

Na kupno odbiornika głośnikowego przeciętny wieśniak (a takich jest najwięcej) nie ma pieniędzy, bo odbiornik ten jest za drogi. Należy wsi uprzystępnić nabywanie tanich odbiorników kryształkowych lub głośnikowych. Przy masowej produkcji ze specjalnym przeznaczeniem dla wsi cena ich nie powinna być wysoka. Poza tym powinny być urządzane krótkie kursy praktyczne budowy i obsługi odbiorników, kryształkowych, lub nawet głośnikowych, oraz zapoznanie z zasadniczymi wiadomościami o radiofonii.

Największą przeszkodą w rozwoju radiofonii na wsi jest to, że wieś nie stać na kupno odbiornika głośnikowego, dalej brak na wsi sieci elektrycznej. Gdy ktoś tam ma nawet odbiorniczek kryształkowy, to jest on raczej zarzewiem kłótni i nieporozumień. Bo jak pogodzić, żeby na jedną, rzadziej dwie pary słuchawek słuchała naraz cała rodzina, składająca się z 7 osób? Takie „radio" słuchać może jedna, lub dwie osoby a inne — przeszkadzają słuchającym. Dołożenie dalszych słuchawek znacznie osłabia i tak już słaby odbiór. Do słuchania trzeba, pod rygorem nieodebrania audycji, spokojnie usiąść, wszystkich w domu uciszyć (biada wtedy chałasującym dzieciom) i siedzieć nieruchomo „na uwięzi". Wieśniak nie ma

wiele czasu na przesiadywanie (jak często mówią „jak pies na łańcuszku") przy słuchaniu „detektorka", ale chętnie posłuchałby przy pracy na podwórku, gdyby zwrócić głośnik przez okno na podwórze, przy pracy i drobnych robotach (gospodyń) w mieszkaniu. Niestety „detektor" głośnika nie uciągnie, bo stacja nadawcza za daleko i małą ma moc.

Należałoby kraj cały gęściej pokryć siecią stacyj nadawczych, których moc poruszyłaby jakiś bardzo czuły głośnik, załączony do odbiornika kryształkowego. Przy takim odbiorniku usiędzie już cała rodzina i z całą przyjemnością po kilka razy dziennie wysłucha najciekawszych audycji, skoro tylko zdobędzie chwilę wolnego czasu. Na pewno nie będzie to odbiór w całym tego słowa znaczeniu „na głośnik", ale jeżeli już nie na podwórze, to będzie słychać z jednego kąta izby w drugi. Takie stacje nadawcze powinny być zbudowane dla województw np. południowych w Tarnowie, Rzeszowie, czy Przemyślu, w Tarnopolu, Stanisławowie i t. d., a moc ich nadawcza winna być obliczona na odbiór czułych głośników dla odbiorników detektorowych. Wtedy z 350 tysięcy radioabonentów na wsi będzie wkrótce kilka milionów i znowu koszt urządzenia tych stacyj znajdzie pokrycie z opłat. Wtedy uda się nam zradiofonizować całe wsie.

Jest jeszcze inna koncepcja, to jest zwiększenie mocy nadawczej stacyj regionalnych już istniejących. Jaką drogę lepiej wybrać pytać nie nas, lecz fachowców „od radia", w każdym razie konieczne jest zrobienie „coś" co da możność taniego i łatwego odbioru krajowych stacyj na głośnik.

Programy audycyj dla wsi muszą być zmienione i przystosowane do jej potrzeb możliwości i wymogów oraz upodobań i poziomu intelektualnego słuchaczy. Wieś nie lubi ciężkiej muzyki, koncertów salonowych, za mało zaś w programach jest pogadanek fachowo-rolniczych, dla gospodyń wiejskich (gospodynie bardzo lubią słuchać), i z dziedziny wychowania obywatelskiego, która to dziedzina na wsi jest zaniedbana. Dla wsi potrzebne są pogadanki z dziedziny zdrowia i higieny, wychowania młodzieży, zwalczania złych nałogów, z dziedziny prawa i współżycia sąsiedzkiego. Mam dwóch znajomych, którzy są przeogromnie „Radiu" wdzięczni, za to, że jeden z nich nauczył się hodować wzorowo truskawki, a drugi porzeczki, obaj mają z tego dziś wielki dochód. Powiadali mi, że czytali wprawdzie przed tym dużo o truskawkach i porzeczkach, ale żywe słowo działa skuteczniej, zresztą lud wsiowy nie bardzo skory do czytania, a radio przecież „gada" i zawsze coś tam na dnie duszy u słuchacza pozostaje. Jeżeli wspomniałem, że wieś nie lubi czytać to mam na myśli pokolenie starsze, które nie chodziło lub mało chodziło do szkół (zaborca ćwiczył ich więcej w wojsku), a przecież ta starszyzna dalej — bo wieśniak rozstaje się z gospodarką razem ze śmiercią — i wywiera swój wpływ na młodą generację. Tych właśnie starszych trzeba zainteresować radiem. Pora nadawania audycyj dla wsi też często nie jest odpowiednia. W niedzielę rano wieśniak nie słucha radia, szkoda urządzać wtedy „audycyj dla wsi". Wieśniak idzie w niedzielę z rana do kościoła, a potem dopiero szuka uciechy i rozrywki. Wieśniacy lubią audycje religijne. Dla wsi potrzebna jest wieczorem około godziny 9 modlitwa wieczorna. W dzień roboczy audycja południowa może trwać od godziny 12 do 14, niech spracowany w skwarny dzień żniwny, gdy zażywa krótkiego odpoczynku rolnik, oderwie swe myśli od szarzyzny życia. O godzinie 14 wieśniak wraca znowu do pracy i schodzi razem z bożym robotnikiem — słońcem. To też znowu program popołudniowy nie powinien przewidywać żadnych specjalnych audycyj dla wsi od godziny 15 do 19 w porze letniej, inaczej nieco w zimie. Poza godziną 17 do godziny 22 można nadawać dla wsi, bo wtedy będą słuchać. Co do czasu i jakości programu, wieś musi się sama obszernie wypowiedzieć. Niech znowu w tym wypadku za wieś nie mówi kto inny, zamieszkały może nawet na wsi, ale nie znający jej potrzeb i nie znający jej życia.

Przy obszernie pomyślanym planie radiofonizacji kraju koniecznym byłoby stworzenie specjalnej stacji nadawczej dla wsi, bowiem wspólne stacje nie będą mogły w odpowiednim czasie obsłużyć potrzeb wsi.

W programie nadawania audycji dla wsi konieczne jest podawanie wiadomości z Polski i świata na wzór dzisiejszego „Dziennika radiowego" w obszerniejszej nieco postaci w porze wieczornej. Wieś nie lubi bardzo z muzyki „fokstrottów" i różnych „schymmów" tak obcych duchowi rytmiki ludowej.

Ważne też w programach dla wsi są komunikaty meteorologiczne, które dają prawdopodobieństwo pogody w okresie kiedy wieśniak, codzień pyta niebiosów czy będzie upragniony deszcz, lub prosi Boga o pogodę. Konieczne są prognozy na kilka najbliższych dni, o ile one istnieją.

Rolnicy rokrocznie ponoszą olbrzymie straty wskutek niespodzianek z niepogodą.

Wieś nie ma wiele sposobności do innych przyjemności i chętnie chwile wolne spędzi przy głośniku radiowym. Teatr, którego notabene na wsi nie ma, zastąpi udatne i pouczające słuchowisko, tańcówkę w karczmie zastąpi piękna polska muzyka ludowa z krakowiakiem, czy kujawiakiem.

Z rzadka tu i ówdzie zdobywają radioodbiorniki organizacje społeczne, jak młodzieżowe, kółka rolnicze i t. p. Ma to ogromne znaczenie wychowawcze w życiu wsi, a szczególnie w życiu zespołów organizacyjnych. Choćby jednak w każdej wsi była zradiofonizowana świetlica, nie usunie to konieczności i potrzeby radiofonizacji indywidualnej gospodarstw wieśniaczych. Życie organizacyjne jest potrzebne, ale nie może ono zastąpić wychowania i ciepła rodzinnego, odbiornik w świetlicy wsiowej nie zastąpi przeto odbiornika w domu rodzinnym. Do świetlicy czy szkoły nie codziennie i nie wszyscy chodzą, czasem jest tam za daleko, a w domu można wykorzystać każdą wolną chwilę i odpoczynek na słuchanie audycyj radiowych. To też sprawienie dla wsi do świetlicy radioodbiornika nie załatwia sprawy, ale zaostrza ją, bo wzbudza chęć posiadania radioodbiornika w domu.

Wielkie zagadnienie zradiofonizowania wsi wymaga poważnego wysiłku organizacyjnego nad usunięciem przeszkód w realizowaniu tej akcji na wsi i poza nią. My pracujący na wsi apelujemy o usunięcie przeszkód poza wsią — wołamy o tani abonament, tani sprzęt radiowy i dostosowany do potrzeb wsi program radiowy — deklarując ze swej strony gotowość propagandy „dostępnego“ radia na wsi. Pomóżmy sobie wzajemnie, aby wielkie dzieło radiofonizacji wsi doprowadzić do skutku. Każdy na swym stanowisku i każdy na swym szczeblu społecznym niech uczyni co do niego należy i co może, „a wtedy całość sama się złoży“!

Kronika.

Tydzień Obrony Przeciwpożarowej.

Konieczność uchronienia ludności zwłaszcza wiejskiej od milionowych strat, na które rok rocznie narażają ją pożary w czasie pokoju byłaby dostatecznym bodźcem do wysiłków w kierunku najlepszego zorganizowania obrony przeciwpożarowej. Nierównie jednak ważniejsze i częstsze zadanie czeka obronę przeciwpożarową w czasie wojny, kiedy będzie musiała bronić ludność przed skutkami nalotów nieprzyjacielskich bombowców. Ważne zadanie ma także do spełnienia dział przeciwpowodziowy tej obrony. Obok tych zadań zasadniczych kadry organizacji przeciwpożarowej prowadzą doniosłe akcje wychowania fizycznego i wychowania obywatelskiego.

Aby ważność powyższych zadań i co zatem idzie konieczność najlepszego przygotowania się do ich spełnienia uwypuklić i spopularyzować organizuje się pod wysokim protektoratem Pana Prezydenta R. P. Prof. Ignacego Mościckiego i Marszałka Rydza Śmigłego w czasie od dnia 5-go do 12-go września b. r. **„Tydzień Obrony Przeciwpożarowej“.**

„Tydzień Obrony Przeciwpożarowej“ winien zapoczątkować okres wzmożonej, codziennej pracy nad upowszechnieniem i usprawnieniem organizacji przeciwpożarowej.

W związku z „Tygodniem Obrony Przeciwpożarowej“ podajemy informacje obrazujące obecny stan organizacji akcji przeciwpożarowej.

Ogólny stan organizacyjny:

Na terenie województwa krakowskiego istnieje ogółem 1042 straży pożarnych. Z liczby tej przypada na:

Straże ochotnicze	967
„ zawodowe	4
„ fabryczne	35
„ kolejowe	15
„ wojskowe	10
„ szkolne	7
„ inne	4

Nadzór nad strażami w województwie krakowskim spełnia Okręg Wojewódzki Związku Straży Pożarnych R. P., który terytorialnie dzieli się na 17 oddziałów powiatowych pokrywających się terenowo z powiatami administracyjnymi i 165 rejonów pożarniczych obejmujących obszary gmin (zbiorowych). Prace techniczne i fachowe prowadzi Okręg przy pomocy personelu fachowego — instruktorów pożarniczych — sprawujących swe czynności w powiatach.

Ogółem zrzeszonych członków w strażach pożarnych na terenie województwa krakowskiego

jest czynnych około 20.000, popierających około 8.000.

I. Dział przeciwpożarowy:

1) Straży zmotoryzowanych całkowicie t. zn. wyposażonych w pompy pożarnicze i samochody jest 47
Straży zmotoryzowanych częściowo t. zn. wyposażonych tylko w motopompy przewożone na pogotowiach o zaprzęgu konnym jest 130
2) Stan remiz — ilość istniejących remiz w województwie krakowskim jest . . . 776
w czym 70% typu przestarzałego.

II. Dział przeciwpowodziowy:

Ilość plutonów przeciwpowodziowych zorganizowanych 130
Ilość plutonów przeciwpowodziowych wyposażonych w sprzęt 49

Poza tym plutony przeciwpowodziowe straży pożarnych mają możność używania tak dla celów wyszkoleniowych jak też i na wypadek powodzi sprzętu przeciwpowodziowego Państwowych Zarz. Dróg Wodnych.

III. Dział Wychowania Fizycznego:

1) Straże pożarne posiadają zorganizowanych sekcyj sportowych 127.
Z liczby tej przypada na:

zespołów	siatkówki	35
„	koszykówki . . .	10
„	piłki nożnej . . .	13
„	strzeleckich . . .	35
„	narciarskich . . .	19
„	innych	15

2) Gorzej przedstawia się sprawa wyposażenia w urządzenia i sprzęt w. f., którego na ogół straże pożarne nie posiadają. Dla celów ćwiczebnych sprzęt ten wypożyczany jest z Powiatowych Komitetów P. W. i W. F. oraz z organizacyj sportowych.

Własnych sal gimnastycznych posiadają straże 7
„ boisk sportowych 106
„ strzelnic małokalibrowych . . . 8
„ kbk. sportowych 8

poza tym pewną ilość sprzętu do gier sportowych jak piłek, siatek, koszy i t. p.

IV. Wychowanie Obywatelskie:

Straże pożarne posiadają własnych: zespołów teatralnych 152, orkiestr 55, chórów 21, bibliotek 48, świetlic 299, w tym zradiofonizowanych 35.

V. Żeńska Służba Pożarnicza:

Zasadniczym zadaniem jej zastąpienie mężczyzn w pracach pożarniczych w czasie pokoju i w pracach opl. pożarnicz. na wypadek wojny. Oprócz tego działalność samarytańska i społeczna polegająca na krzewieniu zasad higieny, prewencji p. pożarowej, prowadzenia świetlic i t. p.

1) Na terenie Okręgu istnieje 64 jednostek żeńskiej służby pożarniczej liczących z górą 700 członkiń.
2) Sprzętu używają w zasadzie jednostki żeńsk. sł. pożarn. tego samego co oddziały męskie, poza tym wyposażane są w nosze sanitarne i apteczki podręczne.

VI. Dział opl. pożarowej:

Dział prac opl.-owych w strażach jest obecnie zagadnieniem centralnym, któremu są podporządkowywane wszystkie inne poczynania straży, podejmowane w warunkach pokojowych. Straże pożarne mają tu zadanie podwójne — same przygotować się do ciężkich obowiązków na wypadek nalotu nieprzyjacielskiego, a następnie przygotować ludność do samoobrony p. pożarowej.

Należy pamiętać o tym, że skoro w sztabach generalnych utrwalił się pogląd, że najskuteczniejszym w niszczycielskim działaniu, najtańszym i najłatwiejszym w zastosowaniu są bojowe środki zapalające, to równolegle z tym udoskonala się technika wzniecania pożarów. Są nimi zagrożone nie tylko centra przemysłowe, lecz i obszary rolnicze. Stąd też dotychczasowe metody walki z pożarami wypróbowane w dziesiątkach lat pokojowych, muszą być odpowiednio do warunków wojennych zmienione. Pociąga to za sobą z jednej strony bardziej skomplikowaną organizację bojową oddziałów straży, z drugiej zaś strony upowszechnienie walki z pożarami w najszerszym tego słowa znaczeniu.

Walka z pożarami na wypadek wojny staje się przez to zagadnieniem bardziej obchodzącym szerokie warstwy społeczne, aniżeli w czasie pokoju.

Palność w wojew. Krakowskim:

1936 r.

Ilość pożarów 1.077
Ilość spalonych budynków części. lub całk. 1.326

1937 r.

Ilość pożarów 1.130
Ilość spalonych budynków części. lub całk. 1.369

1937 r.

Składka ubezpieczeniowa wynosiła zł. 2,411.217
Wypłacono odszkodowań na . . . „ 947.935
Stosunek procentowy 39%
podczas gdy w r. 1936 stosunek ten wynosił 42,5%

Powyższe dane dotyczą tylko działu ubezpieczeń przymusowych, dział ubezpieczeń prywatnych (dział przemysłowy) nie jest uwzględniony.

Dębica buduje.

Dębica samorządowa bierze żywy udział w budowie C. O. P. na swym terenie.

Przoduje Powiatowy Związek Samorządowy. Rozpoczął on budowę budynku omawianej *) już na łamach Przeglądu Samorządowego szkoły mechaniczno-ślusarskiej. Jednocześnie Miasto wykończa budynek przeznaczony poprzednio na gimnazjum kupieckie, w którym na razie będzie pomieszczona szkoła mechaniczno-ślusarska, a następnie szkoła powszechna. Z powodu późnego otrzymania na ten cel pożyczki z Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych wykończenie opóźniło się, uniemożliwiając terminowe rozpoczęcie w tym budynku nauki szkolnej. Pragnąc jednak za wszelką cenę uniknąć nawet niewielkiego opóźnienia w uruchomieniu szkoły mechaniczno-ślusarskiej Wydział Powiatowy zadecydował tymczasowe pomieszczenie jej w odremontowanych obecnie przez Miasto koszarach nad Wisłoką.

Budowa szkoły została rozpoczęta przy pomocy pożyczki obligacyjnej z Polskiego Banku Komunalnego w kwocie zł. 150.000. Z pożyczki tej Wydział Powiatowy otrzymał netto tylko kwotę 95.000 zł., resztę wyniosły straty na kursie, potrącenia, koszty, odsetki, rata i zakup obligacyj Polskiego Banku Komunalnego. Częściowym złagodzeniem warunków pożyczki ma być bezprocentowa pożyczka z Komunalnego Funduszu Pożyczkowo-Zapomogowego w wysokości straty na kursie, której jednak Wydział Powiatowy dotychczas nie otrzymał. Ponadto przeznaczono na budowę nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych w kwocie 41.000. zł. i podatek inwestycyjny, w kwocie 30.000 zł. Wydział Powiatowy wykorzystując wielkie zrozumienie ludności dla potrzeby budowy szkoły, dąży też do uzyskania pewnej kwoty ze składek dobrowolnych. Wreszcie spodziewa się uzyskać zapomogę z Komunalnego Funduszu Pożyczkowo-Zapomogowego na częściowe zrównoważenie strat poniesionych przy zaciąganiu pożyczki obligacyjnej.

Z pomocą tych wszystkich elementów finansowych Wydział Powiatowy sfinansuje tegoroczny plan budowy w kwocie około 220.000 zł. Kwotę potrzebną na wykończenie budynku w roku następnym około 200.000 zł. trzeba będzie dopiero mobilizować. Spośród możliwych źródeł finansowych trzeba zdecydowanie odrzucić dalszą pożyczkę obligacyjną z uwagi na ciężkie warunki takiej pożyczki i nierentowność inwestycji, oraz szczupłe podstawy finansowe Powiatowego Związku Samorządowego w Dębicy. Wolno oczekiwać, że celową inicjatywę i wysiłek Powiatowego Związku Samorządowego podeprą inne zainteresowane czynniki, t. j. Skarb Państwa i inwestytorzy jako przyszli odbiorcy wychowanków szkoły.

Ilość uczniów na pierwszym roku wyniesie około 180, zgłosiło się trzy razy więcej.

Miasto Dębica rozpoczęło budowę ośrodka zdrowia kosztem około 40.000 zł. Pokrycie: 15.000 zł. z Funduszu Pracy, 7.000 z budżetu własnego, 8.000 zł. upłynnienie dawnej fundacji szpitalnej, 10.000 zł. spodziewana dalsza pomoc z Funduszu Pracy w roku następnym.

W najbliższym czasie Miasto Dębica przystąpi do budowy rzeźni wraz z chłodnią z kredytu obligacyjnego z Polskiego Banku Komunalnego.

Projektowana jest także budowa wodociągów. Miasto nie otrzymało jednak jeszcze na ten cel ani pożyczki, ani zatwierdzenia planów. Należy zaznaczyć, że według obliczeń Zarządu Miejskiego budowa wodociągu z kredytu obligacyjnego nie wytrzymuje kalkulacji, dlatego Gmina zamierza ograniczyć budowę wodociągu z tego kredytu, do prac najpilniejszych.

Największą bolączką Miasta Dębicy jest uzyskanie uprawnienia na rozdział prądu elektrycznego na terenie Miasta. Wobec bardzo szczupłych podstaw finansowych Miasta i piętrzących się potrzeb Miasta, któremu przepowiada się znaczny

*) Patrz „Przegląd Samorządowy" nr. 7 z r. b.

rozwój, dochód z tego źródła mógłby ułatwić Gminie wykonanie narastających szybko zadań.

Wreszcie Gmina zdecydowała się wybudować dwa bloki mieszkaniowe dla robotników z kredytów T. O. R. i inwestytorów prywatnych, po zagwarantowaniu opłacalności inwestycji przez inwestytorów przez lat 15 i zobowiązania się inwestytorów do potrącania pracownikom czynszów mieszkalnych. Przezorność Miasta była uzasadniona koniecznością zabezpieczenia się od ewentualnych dopłat przynajmniej w najtrudniejszym okresie przewidywanej dysproporcji środków i zadań, t. j. szczupłych środków a wielkich zadań.

Podnieść należy współpracę Gminy z Wydziałem Powiatowym, która m. i. znalazła wyraz w oddaniu przez Gminę swoich budynków na czasowe pomieszczenie szkoły mechaniczno-ślusarskiej.

Poświęcenie budynku Szkoły Rolniczej w Myślenicach.

Dnia 4-go września b. r. odbędzie się poświęcenie budynku szkoły rolniczej w Myślenicach, oraz kamienia węgielnego pod budynek administracyjny szkoły.

Jak już donosiliśmy (Przegląd Samorządowy z dn. 1. X. 1937 r.) szkoła została wybudowana na gruntach, które Powiatowy Związek Samorządowy w Myślenicach otrzymał od śp. Senatora Średniawskiego pod warunkiem wybudowania na nich szkoły rolniczej. Legat składa się z 14 morgów ziemi ornej i z 24 morgów lasu położonego na terenie gminy m. Myślenice.

Wykonanie woli Testatora napotykało na bardzo duże trudności z powodu bardzo szczupłych podstaw finansowych Powiatowego Związku Samorządowego w Myślenicach. Dzięki jednak usilnym zabiegom przedstawicieli samorządu oraz życzliwemu ustosunkowaniu się do zagadnienia budowy szkoły wszystkich zainteresowanych czynników, w szczególności Pana Premiera, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Ministerstwa W. R. i O. P., Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych udało się zmobilizować potrzebne fundusze. (Dotacja z Min. W. R. i O. P. zł. 30.000, dotacja z Funduszu Pracy zł. 26.000, pożyczka długoterm. z Komunalnego Funduszu Poż. Zapom. zł. 25.000). Gorliwym rzecznikiem potrzeb szkoły był także p. poseł Hyla.

Tak dzięki szlachetnej woli śp. Senatora Średniawskiego, zabiegom przedstawicieli samorządu i pomocy Rządu powstała nowa placówka wiedzy rolniczej, wprost niezbędna dla czysto rolniczego powiatu myślenickiego.

Jako moment dodatni podnieść należy, że w ciągu czterech lat ostatnich zostały uruchomione na terenie województwa krakowskiego trzy szkoły rolnicze: w Nowym Targu, w Wojniczu (powiat brzeski) i utworzona obecnie szkoła rolnicza w Myślenicach.

Jak pracuje nowy samorząd gminy Wadowice Górne, powiatu mieleckiego.

Dnia 17 lipca 1938 roku odbyło się posiedzenie Rady gminnej gminy Wadowice górne powiatu mieleckiego, na którym Zarząd gminny przedłożył ogólne sprawozdanie ze swej działalności w roku 1937/38.

Sprawozdanie rachunkowe za rok 1937/38 referował przewodniczący Komisji Rewizyjnej p. Wojciech Smulski. Ze sprawozdania wynika, że budżet w dochodach i rozchodach został wykonany w 100%, to jest:

w dochodach	. . .	26.075,16 zł.
w wydatkach	. . .	21.588,26 zł.
Nadwyżka	. . . .	4.486,90 zł.

Sprawozdanie administracyjne za rok 1937/38 referował wójt gminy p. Michał Litwin. Zarząd gminny w roku sprawozdawczym. odbył posiedzeń 17, decyzji powziął 105.

Rada gminna odbyła 11 posiedzeń, decyzji powzięła 141; Komisje: Rewizyjna 4, Drogowa 3, Szkolna 2.

W zakresie oświaty.

Z 11-tu znajdujących się w gminie szkół powszechnych, 9 umieszczone jest w budynkach własnych, pozostałe dwie szkoły rozmieszczono w budynkach wynajętych.

W gromadzie Piątkowiec rozpoczęto w roku 1937/38 budowę jednoklasowej szkoły kosztem 14.000 złotych i w roku 1938 zostanie sala wykończona i oddana do użytku szkolnego. W roku sprawozdawczym przeprowadzony został remont, zewnętrzny i wewnętrzny budynków szkolnych kosztem 1.350 złotych.

Dodatki mieszkaniowe dla nauczycieli wypłacono wraz z zaległościami, pozostaje do wypłacenia jeszcze kwota 426 złotych.

Utworzono w obwodzie szkolnym w Izbiskach Komitet Budowy Szkoły w celu przystąpienia do budowy 4-ro klasowej szkoły kosztem 46.000 złotych, rozpoczęcie budowy nastąpi w jesieni w roku 1938.

W zakresie konserwacji i budowy dróg i mostów.

Wyszutrowano drogi gminne w gromadzie Wadowice górne 265 mb. Zwieziono kamienia 240 m^3. W budowie jest most kamienno-betonowy przy dotacji Wydziału Powiatowego w Mielcu. Wykończono budowę mostu drewnianego na rzece „Zgórsko" gromada Izbiska. Ulepszono nawierzchnię dróg gminnych 44.000 mb i zbudowano 6 mostów betonowych.

Na wyżej wymienione roboty zużyto szarwarku:

furmanek jednokonnych	820×3 zł.	—	2.460 zł.
dniówek pieszych . . .	4.235×1 zł.	—	4.235 zł.
Razem			6.695 zł.

Ściągnięto w gotówce za niewykonane świadczenia drogowe w roku 1937/38 kwotę 1.566,74 złotych — i kwotę powyższą wypłacono na konserwacje dróg gminnych i zakup materiałów do budowy mostów.

W zakresie opieki społecznej.

Wydano jednorazowych zasiłków z tytułu opieki społecznej 14-tu osobom na kwotę 206,40 zł. Utrzymywany jest na koszt gminy jeden kaleka Jan Wójtowicz, któremu wypłacono w roku sprawozdawczym 268,59 złotych.

W zakresie bezpieczeństwa publicznego.

Udzielono dla trzech straży pożarnych zasiłków oraz zremontowano 6 sikawek kosztem 227 złotych. Przeprowadzono próbne alarmy straży pożarnych przy udziale p. Instr. Pow. Naczelnika Rejonowego Jana Jarosza z Wadowic Górnych, celem usprawnienia gotowości do obrony bojowej i w głównej mierze sprawdzenia posiadania przez właścicieli sprzętu pożarniczego, w które winni być zaopatrzeni.

W zakresie uregulowania zobowiązań byłych gmin jednowioskowych.

W roku 1937/38 przejęto zobowiązania b. gmin jednowioskowych na kwotę 12.800 złotych do spłacenia:

Zarząd gminny w czasie upłaty tychże zaległości przeprowadził z wierzycielami układy na podstawie dobrowolnej ugody obniżając kwoty zobowiązań do 7.000 złotych.

W ciągu roku upłacono kwotę 5.344,36 złotych, pozostało do spłacenia jeszcze na rok 1938/39 kwota 1.656 złotych.

W roku 1937/38 Zarząd gminny zakupił parcele budowlaną za kwotę 500 złotych, a w roku 1938 zamierza przystąpić do budowy domu na cele gminne. Plan budowy domu gminnego został opracowany przez Pana Bronisława Dybka Insp. Sam. gmin. koszt budowy wyniesie około 46.000 złotych.

W zakresie gromad.

Zakupiono sołtysom kalendarze sołtysowskie z przepisami o obowiązkach służbowych sołtysa. Zaopatrzono wszystkie Rady gromadzkie w przepisy o ustroju i gospodarce gromadzkiej.

Zakupiono sołtysom przepisowe tablice „Sołtys gromady", sporządzono i rozdano sołtysom teczki inwentarza gromadzkiego oraz danych o gromadach. Przeprowadzono 24 konferencji z sołtysami gromad, na których pouczono sołtysów o wydanych ustawach, rozporządzeniach i zarządzeniach.

Wymiar i pobór podatków państwowych i samorządowych.

Z wymiaru: państwowego podatku gruntowego 26.526,11 zł., pobrano i wpłacono 25.612,96 zł. Spec. opłaty drogowej 14.000 zł., pobrano i wpłacono 11.028,54 zł. Składki asekuracyjnej 7.600 zł. pobrano i wpłacono 6.622,70 zł. — Podatek wyrównawczy ściągnięty w 97%.

Rada gminna wyraziła uznanie za celowość starań i prac Zarządowi gminnemu i dodatni stan gospodarki gminnej w roku 1937/38.

Feliks Jastrzębski, sekretarz gminny.

45.000 książek dla bibliotek szkolnych w okręgu krakowskim dostarcza T-wo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych.

Jak już zapowiadaliśmy, staraniem Krakowskiego Komitetu Okręgowego Towarzystwa Popierania Budowy Publ. Szkół Powszechnych przystąpiono do wysyłki 3.000 kompletów bibliotecznych dla szkół powszechnych.

Biblioteki te w środowiskach wiejskich ode-

grają rolę czynnika rozwoju kultury, hamując w wielkim stopniu klęskę powrotnego analfabetyzmu wśród młodzieży dorastającej.

Nowy rok szkolny rozpoczyna się pod znakiem książki przyjaciela i doradcy człowieka.

Towarzystwo zamierza w ciągu najbliższych 4-ch lat kontynuować rozpoczętą akcję, dostarczając dla szkół perły naszej literatury pięknej dla młodzieży i dorosłych. Pragnie bowiem dopomóc szkole w szerzeniu oświaty i zmobilizowanymi siłami zwalczać niebezpieczeństwo ciemnoty szerokich mas społeczeństwa.

Przydział pożyczek na budowę szkół.

Zarząd Krakowskiego Komitetu Okręgowego T-wa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych w Krakowie donosi nam, iż obecnie rozpoczął wypłatę 2-giej raty przyznanych gminom pożyczek na budownictwo szkolne.

Pieniądze w najbliższych dniach będą do odbioru w Inspektoratach Szkolnych.

T. P. B. P. S. P.

Prosimy o wyrównanie zaległej prenumeraty.

Przegląd ustaw, rozporządzeń, zarządzeń, okólników i wyroków N. T. A.

Wprowadzenie w życie na pewnych obszarach Państwa, niektórych przepisów ustawy o nadzorze nad hodowlą bydła, trzody chlewnej i owiec.

W Dz. U. R. P. Nr. 48, poz. 382 zostało ogłoszone i weszło w życie z dniem ogłoszenia, t. j. 15. VII. rozporządzenie Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 30. VI. 1938 r., na podstawie którego przepisy art. 6—11, 12 ust. (1) pkt. 1 i ust. (2) ustawy z dnia 5. III. 1934 r. o nadzorze nad hodowlą bydła, trzody chlewnej i owiec (Dz. U. R. P. Nr. 40, poz. 349) weszły w życie w zastosowaniu do bydła, trzody chlewnej i owiec, na obszarze szeregu gmin, wymienionych w tym rozporządzeniu. Między innymi przepisy te weszły w życie w zastosowaniu do bydła na obszarze powiatu dąbrowskiego, a w zastosowaniu do owiec na obszarze powiatu nowosądeckiego w województwie krakowskim.

Ustalanie stopy opłaty na częściowe pokrycie kosztów nadzoru nad instytucjami ubezpieczeń społecznych za 1936 i 1937 r.

Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dnia 2. VII. 1938 ogłoszone w Dz. U. R. P. Nr. 48, poz. 383 ustala stopę opłaty na częściowe pokrycie kosztów nadzoru nad instytucjami ubezpieczeń społecznych za rok 1936 i 1937 w wysokości 1‰ (jeden pro mille) sumy składek, należnych za 1936 i 1937 rok ubezpieczalniom społecznym, oraz Funduszowi Ubezpieczenia Emerytalnego Robotników, Funduszowi Ubezpieczenia Emerytalnego Pracowników Umysłowych i Funduszowi Ubezpieczenia na wypadek braku pracy Pracowników Umysłowych.

Wywóz masła za granicę.

W Dz. U. R. P. Nr. 49, poz. 384 ogłoszone zostało w dniu 19. VII. 1938 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu normujące kwestię wywozu masła za granicę. Przepisy tego rozporządzenia weszły w życie po upływie dwóch tygodni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem przepisów § 6 i 7 ustęp 2 i 3, które weszły w życie z dniem 1 września 1938 r. Z dniem wejścia w życie tego rozporządzenia utraciło moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 15. X. 1936 r. o wywozie masła za granicę (Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 569). Dopuszczone będzie do wywozu za granicę jedynie naturalne masło krowie, wytworzone w zakładach mleczarskich, wpisanych do prowadzonych przez izby rolnicze rejestrów zakładów mleczarskich wywozowych, jeżeli jego jakość i opakowanie odpowiadać będzie wymaganiom ustalonym w nowo ogłoszonym rozporządzeniu.

Przekazanie izbom skarbowym i urzędom skarbowym uprawnień w zakresie stosowania ulg w spłacie zaległości w podatku majątkowym, podatku od placów budowlanych, nadzwyczajnej daninie majątkowej oraz daninie lasowej.

Minister Skarbu rozporządzeniem z dnia 1-go VII. 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr. 49, poz. 385), które weszło w życie z dniem 19. VII. 1938 r. przekazał izbom skarbowym i urzędom skarbowym w granicach zakreślonych §§ 101, 102 ust. 1 i 2 oraz 103 rozp. Ministra Skarbu z dnia 25. III. 1937 r. o wy-

konaniu ordynacji podatkowej, uprawnienia do odraczania i rozkładania na raty oraz do umorzenia w części lub w całości zaległości w wymienionych wyżej podatkach, a nadto do obniżenia i umorzenia odsetek i kosztów egzekucyjnych od zaległości w tych podatkach oraz grzywien i kar pieniężnych w zakresie daniny lasowej. W odniesieniu do daniny lasowej powyższe upoważnienia zostały przekazane izbom skarbowym bez względu na wysokość i czas powstania zaległości.

Wzory wyciągów z akt stanu cywilnego przeznaczone dla celów pierwiastkowej regulacji hipotecznej.

W Dz. U. R. P. Nr. 49, poz. 386 zostało ogłoszone rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 11. VII. 1938 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, które określa jakie dane winny zawierać wyciągi z akt stanu cywilnego, dla celów regulacji hipotecznej nieruchomości, przewidzianej w art. 1 ustawy z dnia 9. IV. 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 241).

Umundurowanie poborców skarbowych.

Z dniem 21. VII. 1938 r. weszło w życie ogłoszone w Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 394 rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 11. VII. 1938 r. o umundurowaniu poborców skarbowych, w myśl którego poborcy skarbowi obowiązani są do noszenia w służbie munduru. Oznaką poborcy skarbowego jest gwiazdka złota, haftowana, sześciopromienna o średnicy 1 cm, umieszczona na patce kołnierza, kurtki i płaszcza oraz złoty płaski sznur umieszczony na czapce wzdłuż górnej krawędzi otoku. Kolor patek na kurtce i płaszczu oraz otoku czapki jest brązowy, przy czym patki zaopatrzone są w zielone wypustki.

Nadanie koncesji na budowę i eksploatację Kolei Górskiej z Zakopanego na Gubałówkę.

W Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 395 zostało ogłoszone zarządzenie Ministra Komunikacji nadające stowarzyszeniu zarejestrowanemu „Liga Popierania Turystyki" mającemu siedzibę w Warszawie, koncesję na budowę i eksploatację kolei górskiej użytku publicznego z Zakopanego w Gubałówkę dla ruchu osobowego i towarowego.

Konwersja pożyczek 6% dolarowej z roku 1920 i stabilizacyjnej w dolarach Stanów Zjednoczonych Ameryki.

W Dz. U. R. P. Nr. 52, poz. 402 i 403 ogłoszone zostały ustawy z dnia 14. VII. 1938 r. o konwersji powyższych pożyczek.

Ustalenie okręgów i siedzib Lasów Państwowych.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13-go VII. 1938 r. ogłoszone w Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 413 ustala w § 1 następujące okręgi i siedziby dyrekcyj Lasów Państwowych:

1) okręg pomorski z siedzibą dyrekcji w Toruniu,
2) okręg poznański z siedzibą dyrekcji w Poznaniu,
3) okręg warszawski z siedzibą dyrekcji w Warszawie,
4) okręg radomski z siedzibą dyrekcji w Radomiu,
5) okręg białostocki z siedzibą dyrekcji w Białowieży,
6) okręg wileński z siedzibą dyrekcji w Wilnie,
7) okręg siedlecki z siedzibą dyrekcji w Siedlcach,
8) okręg wołyński z siedzibą dyrekcji w Łucku,
9) okręg lwowski z siedzibą dyrekcji we Lwowie.

W dalszych §§ zawarte są postanowienia określające jakie obszary obejmują poszczególne okręgi. Województwo Krakowskie należy do okręgu radomskiego.

Rozporządzenie to wchodzi w życie z dniem 1 października 1938 r.

Sprzedaż jaj kurzych w wewnętrznym handlu detalicznym na wagę i obowiązek uwidocznienia ich jakości.

W myśl postanowień rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13. VII. 1938 r. ogłoszonego w Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 415 sprzedaż jaj kurzych w wewnętrznym handlu detalicznym powinna być dokonywana na wagę, przy czym handlujący jajami kurzymi są obowiązani wskazać ich jakość umieszczając przy sprzedawanych jajach kurzych napisy uwidaczniające czy są to jaja świeże, czy konserwowane. Przepisy te nie dotyczą detalicznej sprzedaży jaj, dokonywanej bezpośrednio przez hodowców kur.

Podatek komunalny od publicznego wyświetlania filmów.

W Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 417 zostało ogłoszone i weszło w życie z dniem 29. VII. 1938 r. rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 20. VII. 1938 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu, mocą którego uzupełniony został § 82 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrz-

nych z dnia 23. XI. 1932 r. w brzmieniu rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 14. VIII. 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 464) przez dodanie dalszych ustępów, wg. których stawka podatku dla programów, w skład których wchodzą wyłącznie filmy krótkometrażowe nie może przekraczać:

a) w m. st. Warszawie — 20% ceny biletu wstępu,
b) w miastach liczących pow. 100.000 mieszkańców oprócz m. st. Warszawy — 15% ceny biletu wstępu,
c) w miastach liczących od 25.000 do 100.000 mieszkańców — 10% ceny biletu wstępu,
d) w miastach liczących od 10.000 do 25.000 mieszkańców — 5% ceny biletu wstępu.

Zwrot cła przy wywozie za granicę zbóż, strączkowych, nasion oleistych, produktów przemiału, grochu polerowanego i słodu.

W Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 420 zostało ogłoszone rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 28. VII. 1938 r., na podstawie którego przy wywozie za granicę standaryzowanych zbóż, strączkowych, nasion oleistych gorczycy i maku, produktów przemiału, grochu polerowanego i słodu, wytworzonych w kraju, przyznaje się zwrot cła, uiszczonego za sprowadzone z zagranicy i zużyte do wytworzenia tych towarów nawozy, materiały pomocnicze, narzędzia i maszyny według norm w rozporządzeniu określonych. Rozporządzenie to weszło w życie z dniem 1. VIII. 1938 i obowiązuje do odwołania.

Ustawa o środkach finansowych na popieranie gospodarczo uzasadnionego kształtowania cen artykułów rolniczych.

W Dz. U. R. P. Nr. 56, poz. 447 została ogłoszona ustawa z dnia 5 sierpnia 1938 r., która ustanawia opłatę od mąki żytniej, pszenicy i jęczmienia, oraz kaszy pszennej i jęczmiennej, której wysokość nie może przewyższać 3 zł. od 100 kg mąki lub kaszy. Wysokość opłaty ustala Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych. Opłacie podlegają mąka i kasza, zarówno wytworzone w kraju, jak i sprowadzone z zagranicy lub obszaru W. M. Gdańska. Mąka i kasza przeznaczone do spożycia we własnym gospodarstwie producenta lub pracownika rolnego nie podlegają opłacie. Zwolnione będą również od opłaty mąka i kasza przeznaczone do wywozu za granicę oraz na obszar W. M. Gdańska. Wpływy, uzyskiwane z powyż. opłaty, służą — niezależnie od innych środków polityki gospodarczej, a zwłaszcza ustalonych dotacyj budżetowych — do ułatwienia zbytu artykułów rolniczych i wpływania tą drogą, na kształtowanie się cen artykułów rolniczych, przede wszystkim roślinnych, a w dalszej kolejności zwierzęcych, na poziomie zapewniającym opłacalność produkcji rolniczej. Ustawa ta wchodzi w życie 5. IX. 1938 r.

Zmiana rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o wykonywaniu praktyki lekarskiej.

Ustawa z dnia 30 lipca 1938 r. ogłoszona w Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 449 wprowadza szereg zmian w rozporządzeniu Prezydenta R. P. z dnia 25 września 1932 r. o wykonywaniu praktyki lekarskiej (Dz. U. R. P. Nr. 81, poz. 712). W szczególności otrzymał nowe brzmienie art. 3 ust. (1) powyższego rozporządzenia Prezydenta, według którego prawo stałego wykonywania praktyki lekarskiej służy osobom, które m. i. przez dwa lata zamieszkiwały i wykonywały praktykę lekarską w gminach wiejskich lub w miastach, liczących poniżej 5000 mieszkańców, których spis ustali Ministerstwo Opieki Społecznej, albo pozostawały przez 5 lat w czynnej służbie wojskowej, w charakterze lekarzy wojskowych, albo co najmniej przez 5 lat zajmowały stanowiska i oddawały się studiom teoretycznym lub praktycznym na jednej z klinik bądź zakładów uniwersyteckich, w Państwowym Zakładzie Higieny, bądź w szpitalach wyznaczonych przez Ministra Opieki Społecznej.

Przepisy wymienione wyżej nie mają zastosowania do lekarzy zapisanych na listę członków izby lekarskiej przed dniem 1-go kwietnia 1939 r.

Wykonanie ustawy o przedsiębiorstwach wymagających szczególnego zaufania.

W Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 450 zostało ogłoszone rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 30. VII. 1938 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 18. II. 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr. 12, poz. 79) o przedsiębiorstwach, wymagających szczególnego zaufania.

Określenie cen aptecznych.

W Dz. U. R. P. Nr. 58, poz. 454 z dnia 11. VIII. 1938 r. ogłoszone zostało rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dnia 24. VI. 1938 r. o określa-

niu cen aptecznych. Rozporządzenie to wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Ustawa o poprawie finansów związków samorządu terytorialnego i o zmianie ustawy o tym czasowym uregulowaniu finansów komunalnych.

W Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 455 została ogłoszona ustawa z dnia 5. VIII. 1938 r. o poprawie finansów związków samorządu terytorialnego i o zmianie ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych. W myśl art. 1 tej ustawy związki samorządu terytorialnego otrzymują w okresach budżetowych 1938/39, 1939/40 i 1940/41 dotacje ze Skarbu Państwa w kwocie 10,000.000 zł. rocznie.

Z kwoty tej otrzymują gminy miejskie liczące poniżej 10.000 mieszkańców, gminy miejskie liczące więcej aniżeli 10.000 mieszkańców i powiatowe związki samorządowe na pokrycie niedoborów budżetowych gmin wiejskich po 3,000.000 złotych.

Dalsze postanowienia tej ustawy dotyczą zmiany przepisów ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych, wprowadzając nowe przepisy 1) do art. 8 ustawy o fin. kom., w myśl których udział związków samorządowych we wpływach z państw. podatku przemysłowego w przypadkach, gdy przedsiębiorstwo przemysłowe oprócz zakładu przemysłowego prowadzi zakład handlowy na obszarze innego miasta lub gminy wiejskiej aniżeli zakład przemysłowy należy podzielić między związki samorządowe, w których okręgu znajdują się zakłady, w stosunku do sumy wynagrodzeń w rozumieniu działu II ustawy o państw. podatku dochodowym, osiągniętych w ostatnim okresie wymiarowym dla podatku dochodowego przez pracowników umysłowych i fizycznych w każdym z zakładów przedsiębiorstwa. 2) do art. 9 ustawy o fin. kom. w myśl których udział związków samorządowych we wpływach z państw. podatku dochodowego w przypadkach, gdy na dochód podatkowy podatnika, ustalony według przepisów działu I ustawy o państw. podatku dochodowym składają się w całości lub w części dochody z gruntów, lasu lub też przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, a źródła tych dochodów położone są poza obszarem tego miasta lub powiatu, w którym podatek przypisano podzielić należy według zasad następujących:

a) miasto lub powiatowy związek samorządowy, właściwy według miejsca przypisu, otrzymuje z góry 25% całego udziału, a jeżeli miastem tym jest m. st. Warszawa — 50% całego udziału,

b) pozostałe 75% — względnie 50% udziału dzieli się w stosunku do dochodów, o których mowa w art. 3 ustawy o państw. podatku dochodowym bez uwzględnienia odliczeń z art. 10 tej ustawy, przy czym część, przypadającą na dochody z gruntów, lasu oraz przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, otrzymują miasta, względnie powiatowe związki samorządowe, na których obszarze znajdują się wymienione źródła dochodu, pozostałą zaś część przypadającą na dochody z innych źródeł, otrzymuje miasto lub powiatowy związek samorządowy, właściwy według miejsca przypisu podatku. W przypadkach gdy podatek dochodowy został wymierzony od dochodu z dwu lub więcej zakładów przemysłowych, albo handlowych położonych na obszarze dwu lub więcej miast albo powiatów — udział lub część udziału dzieli się pomiędzy zainteresowane miasta i powiatowe związki samorządowe w stosunku do sumy wynagrodzeń w rozumieniu działu II. ustawy o państwowym podatku dochodowym, osiągniętych w ostatnim okresie wymiarowym dla podatku dochodowego, przez pracowników umysłowych i fizycznych w każdym z zakładów przedsiębiorstwa.

Udział związków samorządowych, przypadający od dochodu z gruntów rolnych lub leśnych, położonych na obszarze dwu lub więcej powiatów, dzieli się w stosunku do obszaru z wyłączeniem nieużytków.

W miejsce uchylonego dawniej art. 12 ustawy o fin. kom. wprowadza omawiana ustawa nowy art. 12, w myśl którego wojewódzkie i powiatowe związki samorządowe oraz miasta wydzielone z powiatowych związków samorządowych mogą pobierać na budowę i utrzymanie dróg podatek drogowy, który obciąża na obszarze danego związku samorządowego:

a) grunty podlegające państwowemu podatkowi gruntowemu w wysokości 75% wymiaru podatku gruntowego,

b) przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe wykupujące świadectwa przemysłowe i karty rejestracyjne, a od dnia 1 stycznia 1940 r. karty rejestracyjne przewidziane w ustawie z dnia 25-go kwietnia 1938 r. o opłatach rejestracyjnych od przedsiębiorstw i zajęć (Dz. U. R. P. Nr. 34, poz. 293) w wysokości 15% ceny świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych, a od 1. I. 1940 r. 25% ceny karty rejestracyjnej, względnie 50% od pewnych zakładów i przedsiębiorstw, jeśli zatrudniają ponad 100 pracowników,

c) nieruchomości czasowo zwolnione od pań-

stwowego podatku od nieruchomości, a w gminach wiejskich i w miastach niewydzielonych również nieruchomości podlegające temu podatkowi w wysokości 3,5% podstawy wymiaru państwowego podatku od nieruchomości, względnie 3,5% podstawy idealnego wymiaru podatku od nieruchomości. Minister Spraw Wewn. w porozumieniu z Ministrem Skarbu może zezwolić na podwyższenie powyższych stawek — nie więcej jednak niż o 50%.

Szczegółowe przepisy o wymiarze i poborze podatku drogowego ustali w drodze rozporządzenia Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Do art. 32 ustawy o fin. kom. wprowadza nowa ustawa przepis, w myśl którego wojewódzki, bądź powiatowy związek samorządowy może pobierać na budowę drogi **o trwałej nawierzchni** specjalne dopłaty od tych właścicieli gruntów i nieruchomości, przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, którym budowane drogi przynoszą korzyści gospodarcze i udogodnienia. Wreszcie mogą związki samorządowe na podstawie nowej ustawy pobierać **na utrzymanie dróg** specjalne dopłaty od osób, nadmiernie zużywających drogi.

Przepisy o podatku drogowym będą miały zastosowanie po raz pierwszy w odniesieniu do miast wydzielonych, za drugie półrocze okresu budżetowego 1938/9, w odniesieniu do powiatowych i wojewódzkich związków samorządowych — za okres budżetowy 1939/40. Przepisy art. 19 i 23 ustawy z dnia 10. XII. 1920 o budowie i utrzymaniu dróg publicznych w części dotyczącej wymiaru i poboru opłat i specjalnych dopłat drogowych tracą moc obowiązującą z dniem 1. IV. 1939 r.

Zmiana rozporządzenia Prezydenta R. P. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych.

W Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 456 została ogłoszona ustawa z dnia 5. VIII. 1938 r. zmieniająca brzmienie ust. (1) art. 3 rozp. Prezydenta R. P. z dnia 27. V. 1927 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych. Według nowego brzmienia ust. (1) art. 3 wymienionego rozporządzenia Prezydenta R. P. poszczególne rady powiatowe mogą uchwalić przymus ubezpieczenia od ognia mienia ruchomego w gospodarstwach rolnych oraz przymus ubezpieczenia żywego inwentarza od pomoru. Przymus ubezpieczenia winien w zasadzie objąć obszar całego powiatu.

Zmiana Dekretu Prezydenta R. P. o regulowaniu gospodarki cukrowej i buraczanej.

W Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 457 została ogłoszona ustawa z dnia 5. VIII. 1938 r., która wprowadza szereg zmian w dekrecie Prezydenta R. P. z dnia 3. XII. 1935 r. o regulowaniu gospodarki cukrowej i buraczanej (Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 548).

Zmiana rozporządzenia Prezydenta R. P. w sprawie uregulowania obrotu zwierzętami gospodarskimi i drobiem oraz obrotu hurtowego mięsem.

W Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 458 została ogłoszona i wchodzi w życie w dwa miesiące po ogłoszeniu ustawa z dnia 5. VIII. 1938 r. wprowadzająca zmiany w rozporządzeniu Prezydenta R. P. z dnia 27. X. 1936 r. w sprawie uregulowania obrotu zwierzętami gospodarskimi i drobiem oraz obrotu hurtowego mięsem (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 639).

Ustawa ta m. i. postanawia, że Minister Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu po zasięgnięciu opinij samorządów gospodarczych może w drodze rozporządzeń zarządzić, że na obszarze poszczególnych województw lub powiatów, bądź gmin wiejskich i miejskich dokonywanie transakcji sprzedaży wszystkich lub niektórych zwierząt wymienionych w rozporządzeniu, może odbywać się w zasadzie tylko na targowiskach lub spędach. W miejscowościach, w których odbywają się targi, dokonywanie transakcyj sprzedaży zwierząt poza targowiskiem jest zabronione w dniu targu, oraz w dniu poprzednim i następnym. Wreszcie w myśl postanowień tej ustawy sprzedaż komisową zwierząt mogą dokonywać wyłącznie komisanci koncesjonowani oraz spółdzielnie i organizacje rolnicze.

Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej w sprawie dokonywania zgłoszeń przez pracodawców rolnych, sposobu ryczałtowania i uiszczania składek za ubezpieczenie od wypadków w zatrudnieniu i chorób zawodowych oraz o zasadach obliczania tych składek.

W Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 459 zostało ogłoszone rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dnia 26. VII. 1938 r. w powyższej sprawie. Rozporządzenie to wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i stosuje się przy ustalaniu składek należnych od 1 stycznia 1938 r.

Czasowe obniżenie składek, uiszczanych przez pracodawców rolnych za ubezpieczenie od wypadków w zatrudnieniu i chorób zawodowych.

W Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 460 zostało ogłoszone rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dnia 26. VII. 1938 r., na podstawie którego obniżone zostały składki uiszczane przez pracodawców rolnych za ubezpieczenie od wypadków w zatrudnieniu i chorób zawodowych na okres od dnia 1 stycznia do 31 grudnia 1938 r.

Ustawa o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszedniego użytku.

W Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 462 ogłoszona została ustawa z dnia 5. VIII. w powyższej sprawie, która weszła w życie z dniem ogłoszenia. Ustawa ta m. in. upoważnia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych do wydawania rozporządzeń w celu zabezpieczenia podaży przedmiotów powszedniego użytku lub przeciwdziałania nadmiernej zwyżce ich cen.

Zmiana rozporządzenia Prezydenta R. P. o prawie przemysłowym.

W Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 463 ogłoszona została ustawa, która wprowadza szereg zmian w rozp. Prezydenta R. P. z dnia 17. VI. 1927 r. o prawie przemysłowym. Ustawa ta zawiera ważne postanowienia dotyczące przemysłu i rzemiosła koncesjonowanego, czeladników i uczniów (terminatorów) i cechów.

Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych o przemiale pszenicy i żyta.

W Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 465 zostało ogłoszone rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 18. VIII. 1938 r. w powyższej sprawie. Rozporządzenie zakazuje używania w zakładach przemysłowych do przerobu i wszelkiego rodzaju wypieku mąki, nie odpowiadającej standartom giełd krajowych. Worki z mąką, przeznaczoną do spożycia w miastach, powinny być opatrzone plombą i etykietą z napisem nazwy młyna i gatunku mąki oraz procentowości wymiału.

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych o regulowaniu cen przetworów zbóż chlebowych, mięsa i jego przetworów.

W Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 466 ogłoszone zostało rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 18. VIII. 1938 r. w powyższej sprawie. Rozporządzenie to przekazuje prawo regulowania cen przetworów zbóż chlebowych i wypieku wojewodom, a w Warszawie Komisarzowi Rządu na m. st. Warszawę, przy czym wojewodowie mogą te uprawnienia przekazać w części lub w całości powiatowym władzom administracji ogólnej oraz prezydentom miast wydzielonych. Wymienione władze wyznaczają ceny na podstawie opinii komisyj składających się z przewodniczącego oraz 3 członków i ich zastępców mianowanych na wniosek właściwych izb przemysłowo-handlowych, rolniczych i rzemieślniczych.

Rozporządzenie o regulowaniu cen detalicznych nafty i węgla.

W Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 467 ogłoszone zostało rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 18. VIII. 1938 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu w powyższej sprawie. Rozporządzenie to przekazuje prawo regulowania cen detalicznych nafty i węgla wojewodom, a w Warszawie Komisarzowi Rządu na m. st. Warszawę, którzy wyznaczają ceny na podstawie opinii komisji mianowanej na wniosek właściwych izb przemysłowo-handlowych, rolniczych i rzemieślniczych.

Rozporządzenie o ujawnianiu cen przedmiotów powszedniego użytku, o sporządzaniu, posiadaniu w obrocie hurtowym i półhurtowym faktur oraz o przedstawianiu faktur na żądanie władz.

W Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 468 ogłoszone zostało rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 18. VIII. 1938 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu w powyższej sprawie, które m. in. postanawia, że posiadacze przedsiębiorstw sprzedaży obowiązani są umieszczać na miejscu widocznym, dostępnym dla kupującego, cenniki na przedmioty powszedniego użytku, przeznaczone na sprzedaż, ponadto ujawniać ceny bezpośrednio na tych przedmiotach. Na żądanie kupującego przedsiębiorstwa obowiązane są wydawać rachunki na sprzedane przedmioty. Załącznik do powyższego rozporządzenia zawiera wykaz przedmiotów powszedniego użytku, których ceny winny być ujawniane w przedsiębiorstwach sprzedaży.

Rozporządzenie w sprawie wykonania ustawy o środkach finansowych na popieranie gospodarczo uzasadnionego kształtowania cen artykułów rolniczych.

W Dz. U. R. P. Nr. 61, poz. 477 zostało ogłoszone rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 19.

VIII. 1938 r. wydane w porozumieniu z Ministrami Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Przemysłu i Handlu w powyższej sprawie. Rozporządzenie to ustala tryb postępowania, sposób wymiaru, poboru i przymusowego ściągania opłaty od mąki i kaszy, sposób wykonywania kontroli, organa powołane do jej wykonywania oraz obowiązki osób kontrolowanych, sposób zabezpieczenia opłaty i warunki jej umorzenia. Nadto ustala sposób kontroli nad obrotem mąką i kaszą przeznaczoną do spożycia we własnym gospodarstwie producenta lub pracownika rolnego.

Ustawa o samorządzie m. st. Warszawy.

W Dz. U. R. P. Nr. 63, poz. 479 ukazała się ustawa z dnia 16. VIII. 1938 roku w powyższej sprawie.

Ustawa o wyborze radnych miejskich.

W Dz. U. R. P. Nr. 63, poz. 480 została ogłoszona ustawa z dnia 16. VIII. 1938 r. w powyższej sprawie określająca liczbę radnych w miastach, prawa wybierania i wybieralności, okręgi wyborcze i obwody głosowania, sposób zarządzenia wyborów i powołania komisyj wyborczych, zgłaszania kandydatów i głosowania i t. d.

Ustawa o wyborze radnych gromadzkich, gminnych i powiatowych.

W Dz. U. R. P. Nr. 63, poz. 481 została ogłoszona ustawa z dnia 16. VIII. 1938 w powyższej sprawie. Ustawa ta określa liczbę radnych gromadzkich, gminnych i powiatowych, prawo wybierania i wybieralności, sposób zarządzenia wyborów, zgłaszania kandydatów i głosowania itp.

Zwolnienie z obowiązku stosowania szkieletów żelazo-betonowych.

Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych zarządził okólnikiem Nr. 21 z dnia 8. VII. 1938 r. (Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr. 20, poz. 106) zwolnienie aż do odwołania od obowiązku stosowania szkieletów żelazo-betonowych we wszystkch miastach, za wyjątkiem miast wojewódzkich i Gdyni.

Ustalenie minimalnej powierzchni parcel budowlanych.

W Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr. 20 poz. 107 ogłoszony został okólnik Nr. 22 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 8. VII. 1938 r. w powyższej sprawie.

Współdziałanie zarządów gmin w wykonaniu ustawy z dnia 28. IV. 1938 r. o opłatach stemplowych i sądowych związanych z przeniesieniem własności nieruchomości.

W Dz. Urz. Min. Spr. Wewn. Nr. 20, poz. 108 ogłoszone zostało pismo okólne Min. Spraw Wewn. z dnia 30. VI. 1938 r. Nr. SS. 55—156/1 w powyższej sprawie.

Pismo okólne w sprawie podniesienia wyglądu osiedli.

W Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr. 20, poz. 109 i 112 ogłoszone zostało pismo okólne Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4. VII. 1938 r. Nr. AP. 10—28 i z dnia 12. VII. 1938 r. Nr. AP. 10/28—39 w powyższej sprawie. Pismo okólne z dnia 4. VII. b. r. zawiera zarządzenie, że w domach mieszczących urzędy gminne, jednostki policyjne, publiczne szkoły powszechne, oraz w miastach i miasteczkach w wypadku gdy nie ma zastosowania ustęp 4-ty okólnika Nr. 13 z dn. 29. III. 1938 r. (ułożenie nawierzchni gładkiej), podwórza winny być w części służącej do komunikacji jeszcze w ciągu bieżącego roku zabrukowane. Pismo okólne z 12. VII. 1938 r. wyjaśnia, że w przypadkach, gdy dla doprowadzenia danej nieruchomości do porządku potrzebne jest wykonanie kilku rodzaji prac, to osobie zainteresowanej winna być dana możność przeprowadzania ich w pewnej kolejności, a nie wszystkich razem jednocześnie. Termin akcji zmiany anten został przedłużony do dnia 1 lipca 1939 r.

Dochodzenie roszczeń pieniężnych i egzekucja należności pieniężnych z tytułu stosunku służbowego.

W Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr. 21, poz. 117 ogłoszone zostało pismo okólne z dnia 14. VII. 1938 roku Nr. SS.-1-37-12, które m. in. zaleca związkom samorządowym by należności członków organów zarządzających i pracowników związków samorządowych, wynikające ze sprawowania mandatu lub ze stosunku służbowego były przez związki samorządowe całkowicie zaspokojone, w ciągu tego okresu budżetowego, w którym należności te powstały.

W sprawie ustalenia jednolitych kuferków dla poborowych i rezerwistów powołanych do czynnej służby wojskowej.

W Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr. 21, poz. 119 zostało ogłoszone pismo okólne z dnia 15. VII. 1938 r. Nr. wojsk. 17. 8-7-3, zawierające polecenie, aby Zarządy gmin propagowały używanie przez poborowych i rezerwistów, powołanych do czynnej służby wojskowej kuferka według wzoru opracowanego przez Ministerstwo Spraw Wojskowych.

W sprawie poparcia działalności Związku Gospodarczego Gazowni i Zakładów Wodociągowych.

W Dz. Urz. Min. Spraw. Wewn. Nr. 21, poz. 120 zostało ogłoszone pismo okólne z dnia 20. VII. 1938 r. Nr. SG.-34-37-1, które zaleca zarządom miejskim, które posiadają gazownie albo zakłady wodociągowe i kanalizacyjne, aby zgłaszały się na członków Związku Gospodarczego Gazowni i Zakładów Wodociągowych.

W sprawie organizacji i budowy domów społecznych (ludowych).

W Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Spraw Wewn. Nr. 22, poz. 126 został ogłoszony okólnik Nr. 26 z dnia 26. VII. 1938 r. Nr. SG. 94-124-1, który zawiera wytyczne, którymi związki samorządowe powinny się kierować w odniesieniu do sprawy budowy domów społecznych.

W sprawie planów zabudowania miast, uchwalonych przed 15. V. 1938.

W Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. został ogłoszony okólnik Nr. 28 z dnia 25. VII. 1938 r., w którym Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych zwalnia miasta wydzielone z powiatowych związków samorządowych od obowiązku stosowania w planach zabudowania uchwalonych przed dniem 15 maja 1938 r. przepisów §§ 4, 5, 6, 7, 8, 9 i 13 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29. IV. 1938 r. o przygotowaniu w czasie pokoju obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej w dziedzinie regulacji i zabudowania osiedli oraz budownictwa publicznego i prywatnego (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 278 z r. 1938).

O umorzeniu prywatno-prawnych wierzytelności państwowych.

W Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr. 23, poz. 137 ogłoszony został okólnik Nr. 29 z dnia 4. VIII. 1938 r. normujący tryb postępowania, jaki stosować należy przy umorzeniu prywatno-prawnych należności państwowych. Wraz z tym okólnikiem ogłoszony został okólnik Ministra Skarbu z dnia 12. VII. 1938 r. L. D. III 7546/1/38 w tej samej sprawie.

Ewidencja opłat za upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych.

W Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr. 23, poz. 138 zostało ogłoszone pismo okólne Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 30. VII. 1938 r. Nr. G. B. 31-10-20 podające do wiadomości okólnik Ministerstwa Skarbu z dna 31 maja 1938 r. Nr. D. III. 5349/4/38 w powyższej sprawie. Okólnik Ministerstwa Skarbu ustala zasady prowadzenia ewidencji opłat za upomnienia, przypadających w postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych.

W sprawie podatku od nieruchomości.

W Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr. 23, poz. 141 zostało ogłoszone pismo okólne Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 3. VIII. 1938 r. Nr. SB.-28-117/2 podające do wiadomości okólnik Ministerstwa Skarbu zawierający wyjaśnienia w sprawie stosowania art. 2 pkt. 5 Dekretu Prezydenta RP. z dnia 14 stycznia 1938 r. o podatku od nieruchomości, w myśl którego wolne są od podatku od nieruchomości grunty niezabudowane, których rozporządzalność na cele budowlane jest ograniczona ustawami, nie pozwalającymi na natychmiastową ich budowę. Ministerstwo Skarbu wyjaśnia, że brak planów zabudowania osiedli lub ich części, wymienionych w art. 7—51 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 202), uzupełnionego rozporządzeniem Prezydenta R. P. z dnia 3 grudnia 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 663), względnie istnienie takich planów, lecz jeszcze nieprawomocnych, **nie stanowi samo przez się przeszkody** w świetle przepisów prawa budowlanego do zabudowania gruntów niezabudowanych, znajdujących się na terenach tych osiedli lub ich części — i tym samym nie uzasadnia zwolnienia tychże gruntów od podatku od nieruchomości z mocy przytoczonego na wstępie postanowienia art. 2 pkt. 5 dekretu — o ile tereny (grunty niezabudowane) mogą być zabudowane zgodnie z przepisami prawa budowlanego.

O tym jednak, czy omawiane grunty, położone na terenach osiedli lub ich części, nie posiada-

jących planów zabudowania lub wprawdzie posiadających plany zabudowania, lecz jeszcze nieprawomocne mogą być w danym roku podatkowym zabudowane, decydują właściwe władze budowlane.

W przypadkach zatem, gdy płatnicy w toku postępowania wymiarowego lub odwoławczego zakwestionują obowiązek podatkowy gruntów niezabudowanych z uwagi na brak prawomocnego planu zabudowania terenów, na których wzmiankowane grunty są położone, władze skarbowe winny żądać od płatników zaświadczeń władz budowlanych, że **w danym roku** podatkowym odnośne grunty w myśl przepisów prawa budowlanego nie mogą być zabudowane.

Instrukcja o gospodarowaniu lasów gromadzkich i lasów dobra gromadzkiego na obszarze województwa krakowskiego.

W Krakowskim Dzienniku Wojewódzkim Nr. 14 poz. 138 ogłoszone zostało rozporządzenie Wojewody Krakowskiego z dnia 7. VII. 1938 r., zawierające powyższą instrukcję.

W sprawie regulowania cen przetworów zbóż chlebowych, mięsa i jego przetworów.

W Krakowskim Dzienniku Wojewódzkim Nr. 17 poz. 155 zostało ogłoszone rozporządzenie Wojewody Krakowskiego z dnia 31. VIII. 1938 r., które przekazuje swe uprawnienia do regulowania cen przetworów zbóż chlebowych, mięsa i jego przetworów Starostom Powiatowym na terenie województwa krakowskiego, i Prezydentom Miast: Krakowa, Tarnowa i Nowego Sącza.

Forma zobowiązań związków samorządowych.

Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 26. IV. 1937 r. L. C. III. 206/36 orzekł, że wszelkie czynności, mające prawnie zobowiązywać związek samorządowy, a nie należące do spraw bieżących, muszą być sporządzone w formie dokumentu, o którym mowa w ustępie 6 art. 46 ustawy samorządowej.

Bieg terminu przedawnienia samoistnej daniny komunalnej.

W wyroku z dnia 10. I. 1938 r. l. rej. 7294/34 N. T. A. orzekł, że dla rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia z art. 59 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 11. VIII. 1923 r. o tym czasowym uregulowaniu finansów komunalnych w przypadkach, w których wymiar samoistnej daniny komunalnej miał być dokonany przed wejściem w życie noweli z dnia 17 marca 1932 r. p. 223 Dz. Ust., nie ma znaczenia data wejścia w życie tej noweli.

(Zb. wyrok N. T. T. z r. 1938
Dział A. Nr. 1525).

W wyroku z dnia 25. II. 1938 r. l. rej. 3378/35 N. T. A. orzekł, że obowiązek zabezpieczenia robotników na wypadek bezrobocia na podstawie art. 1 ustawy z dnia 18. VII. 1924 r. poz. 555/1932 Dz. Ust. obejmuje również robotników niewykwalifikowanych, zatrudnionych choćby dorywczo przez zarządy gmin miejskich przy czyszczeniu ulic i placów miejskich, o ile nie jest im regulaminowo zapewnione zabezpieczenie na wypadek bezrobocia.

(Zb. wyrok N. T. T. z r. 1938
Dział S. Nr. 1364).

Ochrona drobnych dzierżawców rolnych.

W wyroku z dnia 18. III. 1938 r. l. rej. 498/36 N. T. A. orzekł, że ustawa w przedmiocie ochrony drobnych dzierżawców rolnych, jak również ustawa w przedmiocie wykupu gruntów, podlegających tej pierwszej ustawie, nie rozciągają się na grunty, położone w miastach wydzielonych z powiatów; do gruntów zaś położonych w miastach niewydzielonych z powiatów, ustawy te mają zastosowanie tylko wówczas, jeżeli dzierżawione grunty przeznaczone są stale pod uprawę rolną, a więc jeżeli nie są objęte planem regulacyjnym.

(Zb. wyrok N. T. T. z r. 1938
Dział A. Nr. 1519).

Przesłuchanie świadków w postępowaniu z art. 70 ustawy samorządowej.

Przełożony jednej z gmin, złożony z urzędu decyzją wojewody, wydaną przy współudziale wydziału wojewódzkiego z głosem stanowczym w trybie przewidzianym w art. 70 ustawy samorządowej z 23. III. 1933 r., wniósł odwołanie do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, podnosząc m. i., że w toku postępowania wyjaśniającego podani przez niego świadkowie zostali przesłuchani w jego nieobecności i pisemna prośba o podanie miejsca i terminu przesłuchania tych świadków nie została uwzględniona.

Min. Spraw Wewnętrznych, rozstrzygając odwołanie, udzieliło następujących wyjaśnień (Nr. SS. 41/1644 z 28. VII. 1938 r.).

Aczkolwiek ust. (4) art. 70 ustawy samorządowej stanowi, że przy przeprowadzaniu dochodzeń służbowych i postępowania wyjaśniającego w sprawie złożenia z urzędu członka organu za-

rządzającego związku samorządowego kierować się należy zasadami zawartymi w rozporządzeniu Prezydenta R. P. z 22. III. 1928 r. o postępowaniu administracyjnym, to jednak dalsze postanowienia ust. (4) art. 70 ustawy zawierają zasady specjalne, określające ściślej tryb postępowania w tych sprawach.

W szczególności przepis ust. (4) art. 70 wyraźnie nakazuje nie tylko przesłuchanie świadków, wskazanych przez zainteresowanego członka organu zarządzającego związku samorządowego, ale również zawiadomienie zainteresowanego o terminie przesłuchania i dokonanie tej czynności w taki sposób, **aby zainteresowany mógł być obecny przy przesłuchaniu i zadawać świadkom pytania.**

Wobec powyższego zażądanie od podanych przez zainteresowanego świadków na podstawie art. 57 ust. 3 rozp. o postępowaniu administracyjnym, **jedynie nadesłania zeznań na piśmie** — stoi w sprzeczności z zasadami przewidzianymi w ust. (4) art. 70 ustawy i stanowi istotną wadliwość postępowania, chyba, że złożone na piśmie zeznanie zostało okazane i przyjęte przez zainteresowanego do wiadomości bez żądania przesłuchania świadka w jego obecności, co powinno być stwierdzone protokólarnie.

Jeżeli osobiste stawiennictwo podanych świadków w siedzibie urzędu wojewódzkiego było utrudnione, wskazane było, zgodnie zresztą z art. 57 ust. 3 rozporządzenia o postępowaniu administracyjnym, przesłuchanie tych świadków przez delegata urzędu wojewódzkiego lub przez starostwo w miejscu, znajdującym się w pobliżu zamieszkania świadka i zawiadomienie zainteresowanego członka organu zarządzającego związku samorządowego o terminie i miejscu przesłuchania. (Gazeta Administracji Nr. 16/38). **J. Gl.**

Poradnictwo samorządowe.

Pytanie:

Zarząd Gminy w G. w powiecie T. zapytuje:

1) czy gmina zobowiązana jest przy nowowznoszonych budynkach szkolnych projektować mieszkanie dla kierownika szkoły?

2) czy w razie dostarczenia mieszkania kierownikowi szkoły w nowowzniesionych budynkach szkolnych po dniu 1. IV. 1938 r. gminie służy prawo pobierania czynszu za udzielone mieszkanie i w jakiej wysokości?

Odpowiedź:

1) Obowiązek projektowania w nowowzniesionych budynkach szkolnych mieszkania dla kierownika szkoły, wynikający z postanowień § 1 i 3 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 3 kwietnia 1925 r. w przedmiocie wymiarów i liczby pomieszczeń w budynkach publicznych szkół powszechnych i domach mieszkalnych dla nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr. 45, poz. 38) nie został uchylony ustawą z dnia 29 marca 1938 r. o przejęciu przez Skarb Państwa wypłaty dodatku na mieszkanie dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 172) i nadal ciąży na gminach.

2) W myśl postanowień ust. (2) art. 2 wymienionej wyżej ustawy z 29. III. 1938 r. gminie nie przysługuje prawo pobierania czynszu od kierowników publicznych szkół, którym dostarczono mieszkania w nowowzniesionych budynkach szkolnych, oddanych do użytku po 1 kwietnia 1938 r. **J. Gl.**

Wydawnictwa.

W związku z wydaniem naszego prawa wyborczego do samorządów powstaje potrzeba zapoznania się z całokształtem przepisów w tej dziedzinie przez zainteresowanych obywateli, a zwłaszcza komisje wyborcze i urzędy powołane do przeprowadzenia akcji wyborczej.

Potrzebie tej czyni zadość wydanie przez Samorządowy Instytut Wydawniczy w Warszawie dwóch podręczników, opracowanych przez znawców i autorów prawa wyborczego pp. Bolesława Trzebskiego, naczelnika Wydz. w Ministerstwie Spraw Wewn. i Jerzego Chylewskiego, radcy w Minist. Spraw Wewn.

Podręczniki powyższe zawierają: treść ustaw wyborczych, objaśnienia i komentarze do poszczególnych artykułów ustawy, instrukcje i wskazówki Min. Spraw Wewn., oraz wyroki N. T. A.

Pierwszy podręcznik p. t. **„Prawo wyborcze do rad gromadzkich, gminnych i powiatowych“** ukaże się w pierwszej połowie września b. r., drugi zaś przeznaczony dla miast p. t. **„Prawo wyborcze do rad miejskich“** wyjdzie w drugiej połowie września.

Wydawca: Instytut Administracyjno-Gospodarczy w Krakowie. — Redaktor odpowiedzialny: Mgr JÓZEF PRZETOCKI
Drukarnia „ORBIS“ w Krakowie-Dębnikach, ul. Barska 41.

KRAKOWSKA
GAZOWNIA MIEJSKA
Kraków, ul. Gazowa L. 16, Telefon 152-05

produkuje:

Gaz najidealniejsze paliwo dla gospodarstw domowych, przemysłu i rzemiosła,

Koks najodpowiedniejszy opał do centralnych ogrzewań, kuźni i t. p.

Smołę surową do przeróbki w destylarniach smoły

Benzol motorowy, rafinowany do popędu samochodów,

Amoniak ok. 25% technicznie czysty, dla przemysłu chemicznego, tekstylnego i t. p.

WYDAWNICTWA
INSTYTUTU ADMINISTRACYJNO-GOSPODARCZEGO
I MĘSKIEJ SZKOŁY EKONOMICZNO-HANDLOWEJ W KRAKOWIE:

Dr Inż. J. Sondel: Zagadnienie agrokooperatyty jako nowej formy spółdzielczości dzierżawy i osadnictwa. Dr S. Wachholz: Wolność i władza (rozważania nad nową Konstytucją R. P.). Dr J. Lisak: Wady organizacyjne naszej spółdzielczości. Cena zł 4,50. Dr Inż. J. Sondel: Działacz społeczny w środowisku wiejskim jako oświatowiec, wychowawca, organizator, psycholog, socjolog i ekonomista. Kraków 1934 (wyd. I), 1935 (wyd. II), zł 4,50. Dr Inż. J. Sondel: Działacz społeczny na wsi jako mowca. Kraków 1934, zł 1,—. Dr S. Wachholz, Doc. U. J.: Nowy ustrój samorządu terytorialnego w Polsce i jego wartości. 1934, zł 1,20. Dr S. Wachholz, Doc. U. J.: Instytucja samorządu we Francji. 1934, zł 1,50. Dr K. Ostrowski: Umowa o pracę. 1934, zł 1,—. Dr J. Lisak: Ogólna organizacja przedsiębiorstw. Kraków 1934, zł 2,50.

U PROGU NOWYCH ZAŁOŻEŃ POLSKIEJ SZKOŁY HANDLOWEJ

zbiorowe wydawnictwo prac profesorów Szkoły Ekonomiczno-Handlowej i Instytutu Administracyjno-Gospodarczego. Kraków 1934, zł. 7

Spis treści: Dr. T. Wroniewicz: U progu nowych założeń polskiej szkoły handlowej. Mgr. Lidja Kozakówna: Szkolnictwo handlowe we Włoszech. Józef Juszczyk: Projekt realizacji postulatu praktyczności w nauce o handlu. Józef Juszczyk: O nowe kierunki w nauczaniu korespondencji handlowej. Dr. Rodjon Mochnacki: O celach i metodach nauczania geografji gospodarczej w szkołach handlowych nowego typu. Dr. Stan. Niemcówna: O potrzebie ognisk metodycznych geografji gospodarczej w szkołach zawodowych. Dr. Marjan Pelczar: Uwagi, dotyczące uczenia historji gospodarczej w szkołach zawodowych. Dr. Tomasz Lulek: Rachunkowość prawidłowa i rachunkowość uproszczona dla celów podatkowych. Jan St. Stantejski: Uczenie rachunkowości kupieckiej według metody rozkładania. Jan St. Stantejski: Próba zastosowania w rachunkowości kupieckiej „uczenia się pod kierunkiem". Dr. Józef Lisak: Nauka „organizacji i administracji przedsiębiorstw" w szkole zawodowej stopnia licealnego. Mgr. Adolf Nattel: Nauczanie reklamy i sprzedażoznawstwa. Antoni E. Balicki: Godziny polskiego.... garść uwag na temat nauczania języka polskiego w średnich szkołach zawodowych. Kazimierz Sosnowski: „Powtórz moje pytanie" — fragment dydaktyczny. Stanisław Pszon: Postulaty nowej szkoły handlowej w zakresie nauczania języków nowożytnych. Aleksandra Gruszczyńska: Nauczanie historji pod kierunkiem. Dr. Tadeusz Seweryn: Ideologja kół krajoznawczych młodzieży. Dr. Zygmunt Leśnodorski: Samorząd uczniowski w szkole handlowej. Dr. Paweł Łoziński: Pięćdziesięciolecie Szkoły Handlowej w Krakowie.

SZKOŁA HANDLOWA NA USŁUGACH SPOŁECZEŃSTWA I PAŃSTWA

zbiorowe wydawnictwo prac profesorów Szkoły Ekonomiczno-Handlowej i Instytutu Administracyjno-Gospodarczego. Kraków 1933. zł. 4.

Spis treści: Dr. T. Wroniewicz: Stanowisko i zadanie zawodowej szkoły urzędniczej w Rzplitej Polskiej. Doc. Dr. S. Wachholz: Stanowisko i rola urzędnika w społeczeństwie. Wicew. M. Bilek: Doniosłość morza w obrocie gospodarczym narodów, a port polski w Gdyni. Dr. K. Grzybowski: Kryzys prawa konstytucyjnego, a wychowanie młodzieży. Doc Dr. S. Wachholz: Idee podstawowe współczesnych reform szkolnych. Dr. Inż. J. Sondel: O ekonomję w pracy społeczno-gospodarczej na wsi. Prof. A. E. Balicki: Z zagadnień życia szkolnego. Dr. M. Ziomek: Propaganda czytelnictwa. Prof. U. J. Dr. T. Lulek: Zasady nauczania rachunkowości. Prof. J. Juszczyk: Postulat praktyczności w nauce o handlu. Prof. Dr. R. Mochnacki: O gospodarczem wychowaniu przy nauczaniu geografji gospodarczej. Prof. St. Pszon: Zarys metodyki francuskiej korespondencji handlowej. Prof. St. Pszon: Gospodarcze znaczenie jęz. francuskiego w szkole handlowej. Prof. K. Sosnowski: Nauczanie jęz. polskiego pod kątem inicjatywy gospodarczej.

WYDAWNICTWA WCZEŚNIEJSZE.

A. E. Balicki: Najnowsza polska pisownia, 1920. A. E. Balicki: Cele i zadania nauki jęz. polskiego w szkołach handlowych. (Sprawozdanie 1927). St. Korbel: Jak uczyć stenografji (Sprawozd. 1926). L. Misky, Nacz. KOSK.: Kształcenie zawodowe (Sprawozd. 1931). Dr. R. Mochnacki: Wartości wychowawcze geografji gospodarczej (Sprawozd. 1931). K. Sosnowski: Ćwiczenia w pisowni polskiej dla szkół handlowych, 1928. K. Sosnowski: Tematy do wypracowań polskich z zagadnień bieżącego życia i praktycznej wiedzy, 1929. J. Stantejski: Księgowanie w fabryce sukna i przykład praktyczny (do użytku w kantorze szk. zawod.), 1929. J. Stantejski: Jak uczyć księgowości (Sprawozd. 1930). Dr. Tad. Wroniewicz: Wychowanie gospodarcze w szkołach średnich (Sprawozd. 1930). Dr. Tad. Wroniewicz: Instytut Administracyjno-Gospodarczy (Sprawozd. 1931). K. Zurzycki: Walory wychowawcze matematyki (Sprawozd. 1931).

Uwaga: Powyższe wydawnictwa znajdują się w sprawozdaniach szkolnych cena za sprawozdanie zł. 2.—

SKRYPTA.

J. Stantejski: Sprzedawnictwo w handlu detalicznym zł. 2.—. Dr. J. Lisak: Sklep detaliczny 1·50. Dr. Epstein Jerzy: Prawoznawstwo zł. —·30. — Prawo handlowe część I. II. III. zł. 1·60. Fąckiewicz Stanisław: Prawo cywilne i karne zł. 2·35. Dr. Ostrowski Kazimierz: Prawo pracy cz. I.—II. zł. —·65. Dyr. Łapa Franciszek: Ewidencja ruchu ludności zł. —·35. — Obowiązki gminy na podstawie ustawy w spr. wojskowych —·35. Dr. Stachnik Leopold: Ustawa o zmianie ustroju sam. —·30. M. Bilek: Prawo administracyjne zł. 1·50. Dr. Ziomek Maksymiljan: Nauka gospodarstwa społecznego zł. 1.20. Dr. Grabowski Jan: Sprawy porządku i bezp. publ. i komunik. zł. —·35. Dr. Grzybowski Stefan: Postępowanie administracyjne zł. —·45. Dr. Piątkowski Aleksander: Zasady ekonomiki zł. 1·70 — Prawo handlowe zł. 2·20. Skład główny: Instytut Administracyjno-Gospodarczy (składnica druków i wydawnictw), Kraków, ul. Kapucyńska 2, tel. Nr. 112-50, P. K. O. 404-590.